LATVIJAS UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

Alma Mater

UNIVERSITĀTES AVĪZE

2010. gada pavasaris
www.lu.lv

Nams Brīvības 32 kļūst par vēsturi

Universitāte ne tikai studentiem, bet arī skolēniem

Apmaiņas studijas uz visām četrām debess pusēm

Ko LU Fizikas institūtā dara ar zeltu?

Dators sporta zāles lielumā

www.gribustudet.lv

Studijas un pētniecība – šeit un tagad Latvijā un pasaulē

Jurģis ŠĶILTERS,
LU Vēstures un filozofijas fakultātes Kognitīvo zinātņu un semantikas centra direktors, LU Studentu padomes «Gada balvas 2010» ieguvējs nominācijā «Gada humanitāro zinātņu pasniedzējs»

Latvijas Universitāte ir vienīgā augstākās izglītības mācību iestāde Latvijā, kas pilda universitātei raksturīgos visplašākā spektra augstākās izglītības un pētniecības uzdevumus, dodot iespēju gūt konkurētspējīgas zināšanas. Un ikvienam no mums – gan Universitātes darbiniekiem, gan studentiem un potenciālajiem studentiem – ir iespējams uzlabot Latvijas Universitātes akadēmiskā un zinātniskā darba kvalitāti. Taču – kādi ir kritēriji, pēc kuriem vērtējam un veidojam savu LU?

Mēs varam šos kritērijus formulēt kontekstā ar Latvijā paveikto (diemžēl daudzās nozarēs šis veikums nav visai pārliecinošs). Varam arī izvēlēties kritērijus, kādi ir vadošajās universitātēs pasaulē, turklāt šo kritēriju īstenošanā noteicošais ir mūsu entuziasms un ieguldītais darbs. Mana krīzes apstākļiem ķecerīgā tēze ir tāda, ka finansējums ir nepieciešams, taču nepavisam ne pietiekams nosacījums; respektīvi, finansējums nav garants kvalitātei.

Starptautiska konkurētspēja studijās un zinātniskajā darbā ir Latvijas Universitātes attīstības vadmotīvs. Kāpēc tieši Universitāte to spēj sniegt? Tā ir izvēles brīvība – priekšmetu un nozaru izvēle studijās. Protams, ikvienam studentam būtu jāsaprot ne tikai *ko*, bet arī *kāpēc* studēt.

Brīvība studijās tālākā perspektīvā ir saistīta ar brīvību pētniecībā un zinātniskajā darbā. Tas ir visnotaļ būtiski, jo mūsdienu zinātnes attīstību, kuras sastāvdaļa ir arī zinātne Latvijā, var raksturot no diviem aspektiem: pirmkārt, jāņem vērā aizvien detalizētāku apakšnozaru rašanās un nostabilizēšanās; otrkārt (un tas ir būtiskāk), notiek nozaru pārklāšanās, sabalsošanās un mijiedarbība. Pārdomājot mūsdienu zinātnes attīstības specifiku, tieši otrais aspekts ir virzītājspēks, un par to varam pārliecināties, vērojot daudzu starpdisciplināro zinātņu nozaru rašanos un visai ekspansīvo attīstību. Visplašākā spektra nozaru sabalsošanās efekti Latvijas Universitātē ir iespējami. Mūsu rokās ir celt nozaru mijiedarbībā tapušo pētījumu kvalitāti.

Domājot par studiju un zinātnes kritērijiem, vienmēr jāpatur prātā, ka nevaram skatīt sevi tikai Latvijas kontekstā. Mēs esam daļa no Eiropas un pasaules, un ikvienam mūsu centienam būtu jābūt ceļam no Latvijas pasaulē. Jo tikai konkurētspēja pasaulē parāda, *kas mēs esam*.

Kāpēc zinātniskā un akadēmiskā dzīve dažkārt izdodas un dažkārt ne? Nosacījumu tam ir daudz, taču daži ir pavisam vienkārši: mīlēt to, ko darām. Un bieži pajautāt, vai mēs mīlam to, ko darām. Ja atbilde ir «nē», tad noteikti ir vērts domāt par alternatīvām. Otrs vienkāršs nosacījums ir – ieguldīt ļoti daudz darba tajā, ko darām. Vienmēr drošāk ir paļauties uz sistemātisku un godprātīgu darbu un mazāk – uz apdāvinātību. Trešais nosacījums ir kaislīgi censties apjēgt to jomu kopumā, kurā darbojamies, un savu vietu tajā šeit, Latvijā, un pasaulē.

Latvijas Universitātes izdevums
Iznāk kopš 25.09.1922.

Raiņa bulvāris 19–127, Rīga, LV-1586
Tālrunis: 67034329

E-pasts: info@lu.lv

http://www.lu.lv/almamater

Izdevumu sagatavojis:
LU Preses centrs
LU Akadēmiskais apgāds

Reģistrācijas apliecība nr. 535

© Latvijas Universitāte, 2010

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz izdevumu obligāta

ISBN 978-9984-825-70-0

Atbildīgās par izdevumu:
Gundega Krakopa, Keta Selecka-Trušinska

Korespondentes:
Kitija Balcare, Agnese Dzene, Ineta Lipša, Anna Platpīre

Tulkojums angļu valodā: Humanitāro zinātņu fakultātes profesionālo studiju programmas «Tulkotājs» studente Sanita Fadējeva

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Fotogrāfs: Toms Grīnbergs

Korektore: Gita Bērziņa

Saturs

Agnese Dzene
Latvijas Universitāte skolēniem 3

Gundega Krakopa
Jaunieši apspriež strīdīgas zinātnes dilemmas 6

Anna Platpīre
Pozitīvās pieredzes apmaiņa 8

Kitija Balcare
Kompetenti profesionāļi efektīvai dokumentu pārvaldībai 10

Andis Janovs
Latvijas Universitāte interneta vidē jaunā veidolā 13

Laine Vose
Jauna tradīcija Latvijas Universitātes Fondā 14

Kitija Balcare
Kamdēļ Universitātei vajadzīgs zelts? 15

Ineta Lipša
Māja, ar kuru saistīsies atmiņas 18

Aija Fedorova
Muļķu zelts, dinozaura pēdas nospiedums un vecvecvectētiņu grafiti 22

Roberts Vīksna
Futbola komanda «FS Metta/Latvijas Universitāte» 26

Svarīgākie notikumi Latvijas Universitātē 28

Studiju programmas Latvijas Universitātē 2010./2011. akadēmiskajā gadā 30

Latvijas Universitāte skolēniem

Agnese DZENE

Latvijas Universitāte ik gadu piedāvā dažādas aktivitātes ne tikai studentiem, bet arī skolēniem – tiek rīkoti konkursi, olimpiādes, informatīvie pasākumi un nodarbības.

Esi zinošs!

Latvijas Universitāte (LU) gadu no gada skolēniem piedāvā iespēju piedalīties dažādās olimpiādēs. Labākie dalībnieki tiek atzinīgi novērtēti, un viņi var bez konkursa pretendēt uz studiju vietām uzņemšanā atsevišķās LU studiju programmās. Daži piemēri.

Katru gadu aprīļa vidū skolēniem no visas Latvijas ir iespēja piedalīties **Latvijas atklātajā fizikas olimpiādē**. Uz olimpiādi var ierasties ikviens skolēns bez iepriekšējas reģistrācijas, jo pieteikties iespējams olimpiādes dienā. Olimpiādē atļauts izmantot palīgmateriālus – jebkuru drukātu mācību literatūru.

Atklātās fizikas olimpiādes 1.–3. vietas ieguvēji no 2008. līdz 2010. gadam, ja godalgotās vietas iegūtas 12. klasē, bez konkursa var pretendēt uz budžeta vietu Fizikas un matemātikas fakultātes Fizikas bakalaura un Optometrijas bakalaura studiju programmā.

Atklātā matemātikas olimpiāde katru gadu notiek aprīļa pēdējā svētdienā. Tajā var piedalīties jebkurš 5.–12. klases skolēns, kurš laikus atsūtījis pieteikumu dalībai olimpiādē. Pieteikšanās parasti notiek martā. Uzdevumu grūtības pakāpe ir līdzvērtīga valsts olimpiādei.

Atklātās matemātikas olimpiādes 1.–3. vietas ieguvēji no 2008. līdz 2010. gadam, ja godalgotās vietas iegūtas 12. klasē, bez konkursa var pretendēt uz budžeta vietu Fizikas un matemātikas fakultātes Matemātikas bakalaura, Optometrijas bakalaura, Matemātiķa statistiķa otrā līmeņa profesionālajā, Vidusskolas matemātikas skolotāja otrā līmeņa profesionālajā programmā vai Datorikas fakultātes Datorzinātnes bakalaura studiju programmā.

Esi aktīvs un radošs!

Bez olimpiādēm Latvijas Universitāte skolēniem piedāvā iespēju piedalīties dažādos konkursos, kurus visbiežāk rīko kāda no 13 LU fakultātēm.

Piemēram, pašlaik aktuāls ir **konkurss «Izveido savu mājaslapu»**, kuru organizē LU Sociālo zinātņu fakultātes Komunikāciju studiju nodaļa sadarbībā ar LU Datorikas fakultāti. Līdz 2010. gada 19. aprīlim ikviens interesents, kurš izmēģinājis savas prasmes mājaslapu un blogu veidošanā, tiek aicināts pieteikties konkursam. Atliek tikai aizpildīt elektronisko anketu LU portālā *www.lu.lv* un pieteikt savu mājaslapu vai blogu.

1.–3. vietas ieguvēji 2010. gadā bez konkursa var pretendēt uz budžeta vietu Datorikas fakultātes Datorzinātnes bakalaura studiju programmā; 1. vietas ieguvēji – Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas zinātnes bakalaura studiju programmā.

LU Sociālo zinātņu fakultāte jau vairākus gadus rīko **zinātniski pētniecisko darbu konkursu** komunikācijas zinātnē, politikas zinātnē, socioloģijā, informātikas zinātnē un

Informācijas diena Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē

Latvijas Universitāte piedalās izglītības izstādē «Skola» Ķīpsalas izstāžu centrā

bibliotēkzinātnē. Tajā var piedalīties 12. klašu skolēni, kuri izstrādājuši darbu par kādu konkrētu pētījuma problēmu un iesnieguši to līdz noteiktajam termiņam.

2009. un 2010. gada konkursa 1. vietas ieguvēji atbilstošajā zinātņu nozarē bez konkursa var pretendēt uz budžeta vietu Sociālo zinātņu fakultātes Bibliotēkzinātnes un informācijas bakalaura, Komunikācijas zinātnes bakalaura, Politikas zinātnes bakalaura vai Socioloģijas bakalaura studiju programmā.

Tāpat LU Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas studiju nodaļa sadarbībā ar Latvijas mediju, sabiedrisko attiecību un reklāmas speciālistiem ik gadu izsludina **radošo konkursu** žurnālistikā, sabiedriskajās attiecībās un reklāmā. Lai piedalītos konkursā, 12. klašu skolēniem jāiesūta savi radošie darbi žurnālistikā, sabiedriskajās attiecībās vai reklāmā. Pēc žūrijas vērtējuma labākie tiek aicināti uz konkursa 2. kārtu – darbu prezentāciju un aizstāvēšanu.

1. vietas ieguvēji tiek uzņemti bez konkursa uz budžeta vietu Komunikācijas zinātnes bakalaura studiju programmā.

LU Ķīmijas fakultātes rīkotais **Jauno ķīmiķu konkurss** ikvienam skolēnam, kas padziļināti interesējas par ķīmiju, dod iespēju pierādīt sevi šajā jomā. Konkurss risinās trīs līdz četrās neklātienes kārtās. Uzdevumi tiek publicēti internetā, un līdz noteiktam datumam atbildes jāiesūta elektroniski. Pēdējā kārta notiek pavasarī, uz to tiek aicināti visi aktīvākie skolēni. Tad notiek teorētisko uzdevumu risināšana, aktīvāko skolu komandu konkurss un skolēnu apbalvošana. Risinot uzdevumus, skolēni informāciju var meklēt drukātajos avotos un internetā vai konsultēties savstarpēji, ar skolotāju vai jebkuru citu. Uzdevumi tiek publicēti trīs klašu grupās: 8.–9. klasēm, 10.–11. klasēm un 12. klasei. LU Ķīmijas fakultātes Jauno ķīmiķu konkursa 1. kārtas uzdevumus parasti publicē septembrī, pēdējās neklātienes kārtas uzdevumus janvārī vai februārī, un klātienes kārta notiek marta beigās vai aprīļa sākumā.

Plašāku informāciju par šiem un citiem konkursiem atradīsi LU fakultāšu mājaslapās.

Nāc un piedalies!

Skolu jauniešiem tiek piedāvāta iespēja apmeklēt arī dažādas nodarbības, ko organizē Latvijas Universitāte.

Jauniešu astronomijas klubs aicina apmeklēt kluba sanāksmes un noskaidrot interesantus astronomijas jautājumus, noklausīties lekcijas par dažādām astronomijas tēmām, pirmajam uzzināt aktuālus astronomijas notikumus un jaunumus un piedalīties astronomiskajos novērojumos. Jauniešu astronomijas kluba sanāksmes notiek katru otro trešdienu no plkst. 18.15 līdz 20.00 LU galvenajā ēkā Raiņa bulv. 19.

Jauno biologu skola (JBS) ir izglītojoši izklaidējošs pasākums 9.–12. klašu skolēniem. JBS piedalīties ir aicināti skolēni, kuriem ir interese par dabu un dzīvajām radībām (ar aci redzamām un mikroskopiskām) un kuri vēlas zināt vairāk, nekā tiek stāstīts bioloģijas stundās. JBS nodarbības notiek četras reizes mācību gadā. Katra nodarbība ir veltīta kādai bioloģijas apakšnozarei: zooloģijai un sistemātikai, šūnu, molekulārajai bioloģijai un mikrobioloģijai, cilvēka un dzīvnieku fizioloģijai, botānikai un ekoloģijai. Nodarbības notiek konkursa veidā. To laikā skolēni veic dažādus testus un uzdevumus. Katras nodarbības beigās tiek apbalvoti uzvarētāji klašu grupās. Pēc nodarbības kāds no organizatoriem lasa lekciju par nodarbības tēmu.

JBS sacensību 1.–3. vietas ieguvēji kopvērtējumā 12. klašu grupā 2010. gadā bez konkursa var pretendēt uz budžeta vietu Bioloģijas fakultātes Bioloģijas bakalaura studiju programmā.

Egila Birznieka Jauno ģeogrāfu skola (JĢS) nu jau vairāk nekā 30 gadus koordinē zinātkāros skolēnus no visas Latvijas ap ģeogrāfijas zinību neizsmeļamajiem plašumiem. Tieši sacensību gars ir viens no būtiskākajiem JĢS atribūtiem, kas ļauj salīdzināt savas un citu zināšanas un erudīciju.

Ar izcilību novērtētie E. Birznieka JĢS absolventi bez konkursa var pretendēt uz budžeta vietu Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes Ģeogrāfijas bakalaura, Ģeoloģijas bakalaura un Vides zinātnes bakalaura studiju programmā.

LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes **Jauno pedagogu un psihologu skolā** (JPPS) vidusskolēni var iegūt papildu zināšanas, lai labāk iepazītu un saprastu sevi, apjaustu savas intereses un spējas, kā arī piemērotību nākamajai profesijai. Tā ir iespēja dziļāk iepazīt pedagoģiju un psiholoģiju, kā arī pedagoga un psihologa profesiju. JPPS dalībniekiem mācību gada laikā ir iespēja izstrādāt pētījumu kādā no jomām un mācību nobeigumā to prezentēt.

Latvijas Universitātes fakultāšu prezentācijas pasākums «LU dārzs» Vērmanes dārzā, kas pirmo reizi tika organizēts 2004. gadā

Ar izcilību novērtēto darbu autori bez konkursa var pretendēt uz budžeta vietu vairākās Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes studiju programmās.

Mazā ķīmijas universitāte domāta skolēniem, kuri skolā apgūst ķīmijas priekšmetu un vēlas iegūt dziļākas zināšanas ķīmijā. Visiem interesentiem tiek piedāvāta iespēja veikt dažādus eksperimentus un piedalīties konkursos.

Vides akadēmija ir jauno vides zinātnieku skola, ko organizē LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte. Tajā var piedalīties tie 11.–12. klašu skolēni, kurus interesē vides aizsardzība un ilgtspējīga attīstība. Nodarbības notiek reizi mēnesī sestdienās. Katrā no tām ir informatīvā daļa, kurā piedalās LU mācībspēki un dažādi viesi, un testa daļa, kurā skolēni prezentē savas zināšanas.

Katrā nodarbībā visa mācību gada garumā skolēni krāj punktus, un labākie trīs iegūst iespēju studēt Ģeogrāfijas bakalaura, Ģeoloģijas bakalaura vai Vides zinātnes bakalaura studiju programmā par valsts budžeta līdzekļiem.

Neklātienes matemātikas skolā (NMS) notiek sarakste starp skolēniem un NMS darbiniekiem. Skolēni saņem teorētiskos materiālus un uzdevumu komplektus, apgūst teoriju un risina uzdevumus. Atbildes skolēni sūta uz NMS, kur darbi tiek izlaboti un ar komentāriem nosūtīti atpakaļ skolēnam, pievienojot nākamās nodarbības materiālus. Tādā veidā mācību gada laikā notiek apmēram 4 nodarbības. Nodarbību tēmas katru gadu ir citas – tādas, kas netiek aplūkotas skolas mācību kursā.

Mazā matemātikas universitāte (MMU) ir NMS organizēts lekciju cikls mācību gada garumā 9.–12. klašu skolēniem. Pēdējos gados bez teorētiskām lekcijām matemātikā tiek lasītas lekcijas arī datorzinātnēs. Lekciju tematika ir visdažādākā, to nosaka nodarbību vadītāji – LU mācībspēki un LU vecāko kursu studenti.

Šogad LU notika arī **Jauniešu zinātnes parlaments**, lai attīstītu jauniešu prasmi diskutēt par zinātnes dilemmām. Parlamenta mērķis ir mudināt Latvijas jauniešus debatēt par problēmām, kas izriet no dabaszinātņu pētījumiem, piemēram, par embrionālo cilmes šūnu izmantošanu pētniecībā, ģenētiskās informācijas lietošanu, DNS izmantošanu agrīnajā diagnostikā u. tml.

Esi informēts!

LU aicina

- piedalīties **izstādē «Skola»**, kas šogad notiks **no 25. līdz 28. februārim** izstāžu centrā Ķīpsalā;
- piedalīties **Informācijas dienās LU fakultātēs**, kas 2010. gadā tiek rīkotas skolēnu pavasara brīvdienu laikā **no 29. līdz 31. martam**;
- piedalīties pasākumā **«Studenta kurpēs»**, kas notiks 2010. gadā **no 22. līdz 26. martam** un kurā vidusskolēniem tiek dota iespēja vienu dienu iejusties LU studenta ādā, piedaloties studiju procesā Universitātē;
- apmeklēt **«LU Dārzu»**, Latvijas Universitātes fakultāšu prezentācijas pasākumu, 2010. gada **maijā** Rīgā, Vērmanes dārzā.

Esi klāt!

Kā redzams, skolēniem ir daudz iespēju pierādīt sevi un savas zināšanas LU rīkotajās olimpiādēs vai konkursos, kā arī iegūt papildu zināšanas kādā no skolām vai iepazīties ar LU un tās piedāvātajām iespējām. Par šīm un citām aktivitātēm vairāk var uzzināt LU portāla *www.lu.lv* sadaļā *Gribu studēt*.

The University of Latvia for School Students

The UL traditionally invites school students to participate in the competitions, Olympiads, information days and other events organized by the UL Faculties. Olympiads of mathematics, chemistry, astronomy, etc. take place at the UL year after year. Some UL Faculties offer school students to take part in creative, research a.o. competitions, as well as in classes with the opportunity to perfect their knowledge in environmental science, chemistry, mathematics, astronomy, pedagogy, psychology, geography or biology and thus obtain certain advantage when applying for the state-financed places in the selected UL study programme. This year, from March 29 to March 31 the University holds information days in the Faculties, invites school students to «shadow» in the event «In Student's Shoes» at the end of March where school students will try out being university students for one day, as well as visit the UL stands during the exposition «School» in the Ķīpsala Exhibition Centre from February 25 to February 28 and the UL Faculties' presentation event «UL Garden» in May, 2010, in Vērmanes Garden. These activities are organized to encourage school students to learn more about the UL and the opportunities it offers.

Darbs komitejā. Foto: Toms Grīnbergs

Jaunieši apspriež strīdīgas zinātnes dilemmas

Gundega KRAKOPA

Vai piecas dienas vecs embrijs ir uzskatāms par cilvēku? Kā apstrādāt un glabāt informāciju, kas iegūta no gēnu testiem? Vai informācija par iespējamām iedzimtām slimībām būtu jāpaziņo apdrošinātājiem? Kā rīkoties, ja gēnu testi atklāj indivīda eventuālo noslieci uz agresiju? Šādu un līdzīgu jautājumu krustugunīs Latvijas Universitātē nokļuva skolēni, kuri 15. janvārī pulcējās uz Jauniešu zinātnes parlamentu (JZP).

Eiropas nauda jauniešu zinātnes izpratnei

Jauniešu zinātnes parlaments tiek rīkots starptautiskā zinātnes komunikācijas projekta *Two Ways* ietvaros, kuru atbalsta Eiropas Zinātnes notikumu asociācija un Eiropas Savienības 7. ietvarprogramma. Pavisam projektā *Two Ways* norisinājās divi JZP – viens Daugavpils Universitātē, bet otrs Latvijas Universitātē. Gan pēc dalībnieku skaita, gan pēc tā, cik plaši pārstāvēti Latvijas reģioni, LU realizētais JZP ir pirmais šāda veida pasākums Latvijā. JZP koordinators ir LU komunikāciju zinātnes doktorants Mārtiņš Kaprāns, kurš jau iepriekš ir rīkojis dažādas zinātnes komunikācijas aktivitātes un aktīvi iesaistījies tajās.

Pavisam dalībai Jauniešu zinātnes parlamentā bija pieteikušies 64 dalībnieki, no tiem ieradās 58. M. Kaprāns uzsver, ka šis ir neticami labs rādītājs, kas liecina par jauniešu spēcīgo motivāciju un nopietno pieeju.

JZP atklāšana, piešķirot pasākumam īpaši svinīgu noskaņu, norisinājās vēsturiski ļoti nozīmīgā *Alma Mater* telpā – Mazajā aulā. Pēc tam jaunieši tika sadalīti pa 4 komitejām, un katra analizēja citu jautājumu loku. M. Kaprāns norāda, ka visas tēmas bija saistītas ar zinātniski ētiskām dilemmām, un tās ar nolūku tika tematiski savstarpēji sasaistītas, tādēļ ka parlamenta darba noslēgumā visiem dalībniekiem bija jāpiedalās diskusijā un jāpieņem vienota rezolūcija. Tika izvēlēti arī divi aktīvākie parlamenta dalībnieki, kuri 2010. gada decembrī dosies uz Eiropas Jauniešu zinātnes parlamentu Briselē.

Ar jautājumiem ekspertus notur auditorijās

Viena komiteja analizēja jautājumus, kas saistīti ar embrionālajām cilmes šūnām, otra runāja par saistību starp gēniem un agresīvu uzvedību, trešā – par gēnu testiem, bet ceturtā – par personalizēto medicīnu, kuras pamatideja ir tāda, ka cilvēkiem pēc DNS analīzes būtu iespējams radīt ļoti specifiskus ārstniecības līdzekļus un ļoti agrīni diagnosticēt iespējamās saslimšanas.

Pasākuma atklāšana LU Mazajā aulā. Foto: Toms Grīnbergs

Viens no ekspertiem – Juris Šteinbergs. Foto: Toms Grīnbergs

Katrā komitejā bija pieaicināti eksperti – Universitātes zinātnieki un pētnieki, tostarp arī plašāk sabiedrībā zināmi – Aivita Putniņa, Juris Šteinbergs u. c. «Ekspertu uzdevums bija sniegt fona informāciju par tēmu, savukārt jauniešiem vajadzēja nevis būt izlasījušiem grāmatu kaudzes par konkrēto tēmu, bet prast ar jautājumiem izvilināt iespējami plašāku informāciju, lai dziļāk to izprastu. Jāatzīst, ka jaunieši uzdeva kompetentus un pārdomātus jautājumus,» norāda M. Kaprāns. Pēc tam, kad jaunieši bija uzklausījuši ekspertus, viņiem divu stundu laikā bija jāatrod problēmsituāciju risinājumi. «Pasākums bija plānots no plkst. 9.00 līdz plkst. 18.30 vakarā. Mums neizdevās iekļauties laikā, jo vienā komitejā jaunieši ar jautājumiem dalībniekus noturēja stundu ilgāk, nekā plānots. Paldies ekspertiem, ka viņi atrada laiku uzkavēties! Tas parādīja, ka arī eksperti to visu neuztvēra formāli,» saka pasākuma rīkotājs.

Parlamenta finālists – devītklasnieks

Pašās beigās ar ekspertu un moderatoru palīdzību tika izvēlēti pieci aktīvākie un spējīgākie dalībnieki, kuriem bija jāsagatavo 5 minūšu gara prezentācija angļu valodā par tēmu, kura diskutēta dienas laikā. Pēc tam pārējais ģenerālās asamblejas sastāvs balsoja par tiem, kuri, viņuprāt, būtu vispiemērotākie pārstāvēt Latviju Eiropas Jauniešu zinātnes parlamentā, kas notiks Briselē 2010. gada decembrī. Pārsteigumu rīkotājiem sagādāja viens no abiem finālistiem – Rīgas 6. vidusskolas skolnieks Matīss Dravnieks, kurš mācās 9. klasē. Dalībnieki bija vecumā no 16 līdz 18 gadiem, lai gan pārsvarā dominēja 12. klašu skolēni. Otrs Latvijas pārstāvis Briselē būs Natālijas Draudziņas ģimnāzijas 12. klases skolēns Ansis Buiķis.

Kā atzīst M. Kaprāns, dalībnieki bija ļoti dažādi. Bija gan tādi, kuri ar dabaszinātnēm ir saistīti ļoti cieši, tostarp tādi, kuri darbojas LU Jauno biologu skolā, gan tādi, kurus bija ieinteresējusi iespēja diskutēt angļu valodā, gan vienkārši ziņkārīgie.

M. Kaprāns saka: «Atsauksmes no šiem jauniešiem un citu iesaistīto personu ierosinājumi liek pavisam nopietni apsvērt domu šādu pasākumu iedibināt kā tradīciju. Pirmā reize var neizdoties. Mums pasākums izdevās, lai gan tas prasīja ļoti lielu organizatorisko darbu. Varbūt jau rudenī tiksimies nākamajā līdzīgā pasākumā, jo diskutējamo jautājumu loks ir plašs, piemēram, no sociālo zinātņu jomas.»

Matīss Dravnieks (Rīgas 6. vidusskola, 9. klase), pārstāvēs Latviju Eiropas Jauniešu zinātnes parlamentā:

«Piedalīties JZP izlēmu, jo mani ļoti interesē medicīna un medicīnas zinātne. Papildu stimuls bija fakts, ka debates notiks angliski. No manas skolas bijām divi pārstāvji – es un mana klasesbiedre Anda Kanķele. Biju pārsteigts par debašu formātu un vietu, kur tās notika. Nebiju gaidījis tik atraktīvu un informatīvu ekspertu prezentāciju.

Matīss Dravnieks
Foto: Māris Grunskis

Šajā pasākumā ieguvu pilnīgi jaunu skatījumu uz vairākām lietām medicīnā, pavērās jauni horizonti. Īpaši nozīmīgas un interesantas man bija ar ģenētiku saistītās tēmas.

Uzskatu, ka šāda veida pasākumi ir veids, kā saprotami un atraktīvi informēt jauno paaudzi par lietām, par kurām medijos ir runāts, bet maldīgi un nesaprotami. Vēl tie ir būtiski, jo šādā veidā vidusskolēni jau laikus var iepazīties ar savu sapņu profesiju un iejusties tajā.

Jauki bija arī iepazīties ar vienaudžiem no citām skolām, kuriem ir vienādas intereses.»

Undīne Straupe (Jelgavas Valsts ģimnāzija, 12. klase), Jauniešu zinātnes parlamenta dalībniece:

Undīne Straupe
Foto: Māris Grunskis

«Pasākuma vadītājs Mārtiņš, izrādās, ir manas tagadējās klases audzinātājas skolnieks. Tā kā no Jelgavas neviens nebija pieteicies uz šo pasākumu, viņš piezvanīja skolotājai un piedāvāja viņas skolēniem atbraukt. Viņa savukārt uzrunāja mani un manu klasesbiedru.

Jāatzīst, ka pirms pasākuma biju nedaudz nobijusies, jo šīs tēmas nepārzinu. Taču eksperti mums visu smalki izstāstīja, un izrādījās, ka nebiju vienīgā, kas pirms tam par diskutētajām tēmām neko nezināja.

Man šis pasākums bija ļoti noderīgs. Uzzināju interesantas lietas, varēju iepazīties un sastrādāties ar svešiem jauniešiem, redzēt Universitāti un Bioloģijas fakultāti. Zinu, ka daudzi parlamenta dalībnieki vēlas strādāt bioloģijas jomā, tādēļ šis pasākums bija arī labs ieskats šajā vidē.

Vislielākais pārsteigums bija abas ekspertes, kas mūs konsultēja. Godīgi sakot, biju gaidījusi kādu garlaicīgu lekciju un neinteresantus cilvēkus. Bet viņas abas bija ļoti interesantas, *foršas*, atsaucīgas, erudītas šajā jomā un noteikti arī citās. Ar vienu vārdu sakot – super!

Paldies organizētājiem par šo pasākumu!»

Young People Discuss Controversial Scientific Dilemmas

58 young people from various Latvian schools participated in the Youth Science Parliament (YSP) which took place at the University of Latvia on January 15, 2010. YSP is organized within the framework of the international science communication project *Two Ways*, supported by the European Science Events Association and the EU Seventh Framework Programme. In the morning, the opening of the event was held in the Small Hall and it was attended by all participants. Afterwards the young people were divided into 4 committees and each of them discussed different questions. All topics were connected with scientifically ethical dilemmas and were deliberately created as thematically linked since at the final stage all members of the Parliament had to debate and adopt a single resolution. Finally, 2 most active participants were selected to attend the European Youth Science Parliament in Brussels in December, 2010. Although the majority of YSP participants were Year 12 students, surprisingly one of the finalists going to Brussels was Matīss Dravnieks, Year 9 student of Riga Secondary School No 6. The second representative of Latvia will be Year 12 student of Natālija Draudziņa's Grammar School Ansis Buiķis.

Pozitīvās pieredzes apmaiņa

Anna PLATPĪRE

Studentu apmaiņas programmu mērķis ir dot studentam iespēju vismaz vienu semestri mācīties citur, lai iegūtu jaunu pieredzi, zināšanas, paplašinātu redzesloku, atsvaidzinātu svešvalodu zināšanas, dibinātu kontaktus un iepazītu savu specialitāti no jauniem skatpunktiem. Par LU Ārlietu departamenta darbu, kas nodrošina veiksmīgu studentu apmaiņu gan uz citām valstīm, gan uz Latvijas Universitāti, stāsta departamenta direktore Alīne Gržibovska.

LU Ārlietu departamenta direktore Alīne Gržibovska
Foto: Toms Grīnbergs

Sākums

Studentam, kas vēlas doties kādā apmaiņas programmā, pirmkārt, jāizpēta LU Ārlietu departamenta sadaļa LU portālā, kur atrodama informācija par apmaiņas programmām, iespējām un prasībām. Pretendentiem arī jākonsultējas ar savas fakultātes starptautiskās sadarbības koordinatoru.

Viena no spēcīgākajām un senākajām tradīcijām ir apmaiņas programma *Erasmus*. Tā tiek finansēta no Eiropas Savienības līdzekļiem, un katram apmaiņas studentam tiek noteikts stipendijas apjoms.

Tomēr ar atsevišķām Polijas, Čehijas un Vācijas augstskolām LU uztur paritātes attiecības, slēdzot divpusējus sadarbības līgumus, ja tiek piedāvātas stipendijas: cik studentu dodas uz kādu no šīm augstskolām, tikpat brauc uz LU.

Programmu ilgums ir dažāds, tomēr lielākoties studentiem jārēķinās ar vienu semestri vai gadu.

Nosacījumi visiem ir vienādi: labas svešvalodu zināšanas un labas sekmes, kā arī motivācija. Fakultātes ir tiesīgas izvirzīt arī savus nosacījumus, piemēram, piedalīšanos vieslektoru kursos. Parasti iespēja piedalīties apmaiņas programmās tiek izsludināta konkursa kārtībā.

Valodas zināšanas un augstskolas izvēle

Pirmais, kas jāņem vērā, izvēloties augstskolu un programmu, ir valodas zināšanas. LU studenti lielākoties interesējas par programmām angļu valodā, tāpēc mazāka interese ir par valstīm, kur ir programmas citās valodās. Populāra ir arī Spānija gan klimata, gan dzīves ritma dēļ. Taču tur ir maz programmu angļu valodā un, neprotot spāņu valodu, ir grūti savākt nepieciešamo kredītpunktu skaitu.

Pirms došanās prom vēlams atsvaidzināt valodas zināšanas. Tāpat jārēķinās, ka pirmās nedēļas var būt grūtas, kamēr students pieradīs pie valodas.

Visbiežāk apmaiņas programmās iesaistās 3. vai 4. kursa studenti, jo pirmajos kursos ir grūtāk saskaņot A daļas kursus un arī mācību slodze un jaunie apstākļi var izrādīties pārāk grūti. Arī noslēguma darbu var izstrādāt apmaiņas universitātē, bet tas vairāk ir fakultātes lēmums, kurai jāredz, vai students to spēj.

Dzīvošana

LU Ārlietu departamenta mājaslapā ir atrodama dažāda informācija par partneraugstskolām. Tur var iepazīties arī ar citu studentu piedzīvoto un ieteikumiem. Katrā ārzemju augstskolā dzīvošanas apstākļi var atšķirties, piemēram, ir skolas, kas piedāvā studentu viesnīcas, citur studentam pašam jāmeklē dzīvesvieta, bet, piemēram, Vācijā, ir kopmītnes, kas nepieder universitātei, un tur darbojas rindas princips.

Dodoties prom, jārēķinās, ka dzīvesvietas ir dažādas. Ir gadījies, ka studenti nonākuši vietās, kur nav nedz mēbeļu, nedz trauku. Tāpēc jauniešiem tiek ieteikts rūpīgi izpētīt informāciju LU portāla Ārlietu departamenta sadaļā un nepieciešamības gadījumā jautāt pēc padoma.

Arī stipendija bieži vien visas izmaksas nevar nosegt. Parasti ar to pietiek, lai samaksātu par dzīvošanu un ēšanu, bet, ja ir plāni izklaidēties, tad jādomā, kur atrast citus līdzekļus.

Ārzemju studenti LU

Pirmajā gadā, kad LU sāka sadarbību *Erasmus* programmā, Universitāti gadā apmeklēja 3–4 viesstudenti. Tagad katru semestri atbrauc ap 100 studentu.

Valstis ir dažādas: iepriekšējos gados vairāk studentu bija no Vācijas un Lietuvas, bet tagad ir no visām valstīm. Ir arī studenti no Korejas, Japānas, Austrālijas, ASV.

Tomēr joprojām LU jādomā, kā palielināt piedāvāto kursu skaitu angļu valodā. Pagaidām lielākoties LU var mācīties humanitāro un sociālo jomu studenti, jo par dabaszinātņu nozari ir mazāka interese, bet ļoti mazam skaitam studentu ir grūti nodrošināt kursus angļu valodā. Arī LU studenti reizēm nevēlas klausīties kursus angļu valodā.

Studentu pieredze citur

Ieva Cielava ir Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas zinātnes bakalaura programmas 3. kursa studente, apmaiņas programmā studējusi Cepelīna Universitātes (*Zeppelin University*, Vācija) Kultūras un komunikācijas menedžmenta fakultātē.

«To, ka noteikti gribēšu piedalīties *Erasmus* apmaiņas braucienā, zināju vēl pirms studiju uzsākšanas Universitātē. Nepārprotami vilināja vēlme pabūt citā kultūrā, sajust citādu dzīves ritmu un galu galā uz brītiņu aizbēgt no ikdienas.

Studijas bija diezgan augstā līmenī, tomēr ar visu varēju tikt galā, un mācību process bija ārkārtīgi interesants. Pārsvarā bija semināru tipa nodarbības, kurās ar mācību literatūru bija jāiepazīstas pirms nodarbības, bet lekcijās laiks tika pavadīts diskusijās un radošos uzdevumos.

Dzīvoju kopā ar trim latviešu meitenēm īrētā dzīvoklī, kuru sameklēja un mums piedāvāja Universitātes Ārlietu departaments. Naudas pietika. Atlika pāri vēl tik daudz, lai katru nedēļas nogali varētu doties tuvākos vai tālākos izbraucienos, aiziet uz kādu ballīti utt. Starptautiskie studenti visi turējās kopā. Ar laiku izveidojās ļoti labs kontakts arī ar vāciešiem. Izklaides pasākumu bija daudz, un tie bija dažādi: masku balles, pasākumi

Ar studiju biedriem. Otrā no labās – Ieva Cielava
Foto no privātā arhīva

Imanuels Bencs
Foto no privātā arhīva

klubos, dzejas vakari, kino vakari, mājas ballītes, sporta pasākumi, izbraucieni utt.

Galvenie ieguvumi neapšaubāmi ir jauni kontakti Eiropas, Āzijas, Ziemeļamerikas kontinentā, uzaicinājumi doties ciemos. No pasniedzējiem saņēmu prakses piedāvājumus citās valstīs, kā arī iepazinu jaunu kultūru un dzīvi ekonomiski attīstītākā valstī.

Ar kredītpunktu saskaņošanu nav problēmu, vienīgi mazliet neērti ir tas, ka atzīmes Vācijā tiek izliktas tikai martā, savukārt man šīs atzīmes vajadzīgas ātrāk, jo šis ir mans pēdējais mācību semestris.»

Imanuels Bencs ***(Immanuel Benz)***, politikas zinātnes students no Johana Gūtenberga universitātes Vācijā, Maincā *(Johannes Gutenberg-Universität in Mainz)*, vienu semestri mācījies Latvijas Universitātē.

«Latvijā esmu jau bijis divas reizes un gribēju to iepazīt vēl plašāk, mani interesē Austrumeiropas vēsture. Tā kā negribēju braukt uz kādu tipisku *Erasmus* valsti, Latvija šķita ļoti interesanta.

Tur jutos ļoti gaidīts un aprūpēts. Man bija lielisks koordinators, un arī pasniedzēji bija labi: atvēlēja laiku diskusijām, atmosfēra semināros bija rosinoša, un es apmeklēju daudz interesantu lekciju. Diemžēl dažas no tām ir domātas tikai *Erasmus* studentiem, tāpēc ar latviešu studentiem bija grūtāk iepazīties. Nokārtot eksāmenus gan bija vieglāk nekā manā universitātē.

Bija arī kursi, par kuriem kredītpunktus nesaņēmu, bet mans mērķis drīzāk bija iepazīt kultūru, nevis veidot akadēmisko karjeru. Turklāt bija daudzas interesantas lekcijas, kas man palīdzēs turpmākajās politikas studijās, un esmu iemācījies latviešu valodas pamatus, kā arī nedaudz krievu valodu.

Kad ierados LU, pirmo mēnesi dzīvoju studentu viesnīcā Maskavas forštatē. Pēc tam pārvācos uz dzīvokli centrā kopā ar vēl 3 apmaiņas studentiem, jo, lai gan viesnīca bija jauka, rajons mums nepatika.

Semestra laikā iepazinos ar Rīgu: arhitektūru, sportu, mākslas pasākumiem, arī naktsdzīvi. Manuprāt, Rīga piedāvā ļoti daudz, un īpaši labi, ja ir pazīstami rīdzinieki, kas var parādīt dažādas vietas.

Man patīk Latvija, tā ir ļoti interesanta. Tiesa, vēsture ir ļoti sarežģīta un viegli interpretējama. Arī krīzes ietekmi var just vairāk nekā citās valstīs, tāpēc man tagad ir pavisam cits skats uz Vācijas problēmām.

Es noteikti atgriezīšos, man tur ir labi draugi un pat iespējas strādāt politiskās izglītības jomā.

Citiem apmaiņas studentiem iesaku tik ļoti nekoncentrēties uz studijām, jo mācības citās zemēs ir arī iespēja iepazīt kultūras un sabiedrības procesus. Esiet atvērti, interesējieties par notiekošo, pētiet pilsētu un mācieties vietējo valodu!»

Exchange of Positive Experience

Student exchange programmes aim to give students an opportunity to study abroad for at least one term in order to gain new experience and knowledge, broaden their horizons, polish their knowledge of foreign languages, establish contacts and explore their speciality from new points. Director of International Relations Department Alīne Gržibovska speaks about the work of the Department which ensures successful student exchange both to other countries and the University of Latvia. One of the strongest and oldest traditions is the *Erasmus* exchange programme. It is financed from the EU funds and the amount of the scholarship is determined for each exchange student. Equal conditions are put forward for everyone who wishes to go on an exchange programme: good knowledge of foreign languages, good academic results as well as motivation. The dynamics of incoming exchanges has increased considerably. During the first year when the UL embarked on the *Erasmus* programme, 3-4 students came to the University. Currently this number has grown to around 100 students each year.

Gatis Karlsons un Līga Krūmiņa

Kompetenti profesionāļi efektīvai dokumentu pārvaldībai

Kitija BALCARE

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā izstrādāta jauna otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programma «Dokumentu un arhīvu pārvaldība». Tā ir iespēja vienlaikus iegūt profesionālo maģistra grādu un 5. līmeņa profesionālo kvalifikāciju «Dokumentu sistēmu vadītājs» ar atbilstošu sertifikātu. Uzņemšana programmā sāksies 2010./2011. akadēmiskā gada rudens semestrī.

Par programmas ideju, tapšanu un saturu stāsta tās veidotāji – LU Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas docente Līga Krūmiņa un Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirektora vietnieks Gatis Karlsons, kurš atbild par sadarbību ar Latvijas Universitāti un darba devēju līdzdalību programmā.

– Kā radās ideja izveidot programmu «Dokumentu un arhīvu pārvaldība»?

G. Karlsons: «Ideja par programmas izveidi radās sen, deviņdesmito gadu sākumā. Respektīvi, laikā, kad Latvija vairs nebija Padomju Savienības daļa. Tolaik nebija iespējas nodrošināt profesionālu izglītību dokumentu un arhīvu pārvaldībā šai jomā strādājošiem speciālistiem.

Līdz tam šāda iespēja bija Maskavā. Tur bija gan attiecīga specialitāte, gan atbilstošs institūts un augstākās izglītības iestāde, kur sagatavoja dokumentu un arhīvu pārvaldības darbiniekus.

Pēc neatkarības atjaunošanas Latvija bija vienīgā no Baltijas valstīm, kurā diemžēl netika īstenota attiecīgā profesionālās izglītības programma. Gan Igaunijā, gan Lietuvā programma sekmīgi tiek realizēta jau vairākus gadus.»

– Kurš bija iniciators programmas izveidei Latvijā?

G. Karlsons: «Pēc šīs jomas speciālistiem ir liels pieprasījums no darba devēju puses. Tā ir gan Valsts arhīvu sistēma,

gan arī ministrijas, pašvaldības, komercuzņēmumi, kā arī sabiedriskās organizācijas. Šīs institūcijas ir bez kvalificētiem speciālistiem. Līdz ar to varam teikt, ka ideja par programmas izveidi ir radusies, atsaucoties uz pieprasījumu gan no darba devēju, gan arī no profesionālās sabiedrības puses.

Dažādu iemeslu dēļ to neizdevās īstenot Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē. Iespējams, tā arī vajadzēja notikt. Tad devāmies uz Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāti, kur esam tuvu cilvēkiem, kas ikdienā strādā ar informāciju. Tā ir Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa.

Dokumentu un arhīvu pārvaldībā arvien vairāk ienāk jaunās tehnoloģijas. Programmai nav lielas saistības ar vēsturi, bet ir daudz ciešāka saikne ar informācijas zinātni un tehnoloģijām, kā arī ar informācijas organizēšanu un vadības zinībām. Manuprāt, esam izvēlējušies piemērotāko programmas realizācijas vietu un veidu, tas ir, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāti.»

– Igaunijā un Lietuvā šādas programmas tika izveidotas ātrāk. Vai, domājot par Latvijas programmas izveidi, smēlāties pieredzi arī no kaimiņvalstīm?

G. Karlsons: «Lai gan izpētījām arī kaimiņvalstu pieredzi, tomēr akli tai nesekojām, jo neuzskatījām, ka Igaunijas un Lietuvas programmas pilnībā atbilst situācijai un vajadzībām mūsu darba tirgū.

Vairāk pievērsām uzmanību citu Eiropas valstu pieredzei, tai skaitā Lielbritānijai, Vācijai, Holandei. Skatījāmies arī pasaules kontekstu. Piemēram, Austrālija ir viena no vadošajām valstīm pasaulē dokumentu un informācijas pārvaldībā.

Analizējām ASV un Kanādas universitātes, kas devušas būtisku ieguldījumu gan arhīvu zinātnē, gan dokumentu pārvaldībā. Kopumā tas bija samērā ilgs izpētes darbs, uz ko balstoties, ir radies mūsu programmas modelis.»

– Pēc tam uzrunājāt Latvijas Universitāti un bijāt iniciatori attiecīgas programmas attīstīšanai tajā?

G. Karlsons: «Jāatzīst, ka mēs, darba devēji, nācām uz Latvijas Universitāti un atradām te ļoti dzirdīgas ausis. Universitātē jau iepriekš tika domāts par līdzīgas programmas izveidi. Abas puses – gan darba devēji, gan Latvijas Universitāte – vienlaikus ģenerēja kopīgu ideju.»

– Kas ir kopīgs un kas atšķirīgs Dokumentu un arhīvu pārvaldības programmai no tām programmām, ko jau īsteno Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa?

G. Karlsons: «Pašreizējie šīs nodaļas studenti strādā ar to informāciju, kas tiek tirāžēta un ir publiski pieejama, taču jaunās programmas studenti strādās ar dokumentēto informāciju. Mūsu materiāls ir dokumenti, kas vairumā gadījumu ir tikai vienā eksemplārā.

Līdz ar to jaunās programmas kontekstā uzmanība jāpievērš dokumentam no pavisam cita skatpunkta. Šie dokumenti var noteikt gan valstu robežas, gan to, cik liela būs iedzīvotāja pensija. Mūsu dokumenti ir liecības par personas paveikto, kuras kā pierādījumus izmanto tiesās, visdažādākajos darījumos un tiesību īstenošanā. Salīdzinot ar grāmatām vai interneta vietnēm, tiem ir nepieciešama cita veida uzmanība.

Jāsaprot, kādā veidā tos izvērtēt, cik ilgi glabāt un kā to darīt. Piemēram, jāzina, kurš dokuments cilvēkam vēlāk būs nepieciešams kaut vai kā pierādījums tiesā. Visus dokumentus nevar saglabāt, jo tas maksā dārgi.

Taču ir arī kopīgie aspekti. Piemēram, informācijas saglabāšana gan tradicionālajā papīra, gan arī digitālajā vidē. Ceturtā daļa programmas kursu ir kopīgi un starpdisciplināri.»

– Kāpēc Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa atsaucās šai iniciatīvai?

L. Krūmiņa: «Mūsu nodaļa meklē jaunu mērķauditoriju, kurai piedāvāt kvalitatīvas studijas. Tāpēc mēs atbalstījām darba devēju iniciatīvu veidot šādu programmu pie mums. Mūsu mērķauditorija šīs programmas kontekstā ir jebkurā uzņēmumā vai iestādē nodarbinātie, kuru darbs ir saistīts ar jebkuru dokumenta dzīves cikla posmu.»

– Ar ko, jūsuprāt, programma ir unikāla?

L. Krūmiņa: «Studēt šajā programmā ir vajadzība jebkuram neatkarīgi no iepriekšējās izglītības, jo ikviens savā profesionālajā karjerā var nonākt speciālista lomā, kuram jāatbild par dokumentiem un to dzīves ciklu.

Mēs dodam iespēju studēt arī tiem, kuri jau strādā šai nozarē un kam ir profesionālā pieredze. Tā ir iespēja pilnveidot savas zināšanas atbilstoši vietējiem un starptautiskiem standartiem, kā arī apliecināt tās ar piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju. Mūsu studenti iegūst ne tikai profesionālo maģistra grādu, bet arī kvalifikācijas apliecinājumu.»

– Līdzvērtīgas programmas Latvijā nekur citur netiek realizētas?

L. Krūmiņa: «Mēs esam vienīgie Latvijā ar šādu programmu, kas vērsta tieši uz aktuālo dokumentu dzīves ciklu, kurš ir informācijas zinātnes un dokumentu pārvaldības objekts.

Latvijā vēl tiek īstenota programma «Arhīvists». To docē Rēzeknes Augstskolā, taču tur programma veltīta arhīvniecībai kā vēstures palīgdisciplīnai ar atbilstošu saturu. Tieši tāpēc droši varam teikt, ka neesam pat konkurenti, bet gan viens otru lieliski papildinām.»

– Kāpēc programma pašreiz ir aktuāla? Kas motivēja to uzsākt tieši tagad?

L. Krūmiņa: «Šobrīd notiek aktīva informācijas tehnoloģiju ieviešana dokumentu un arhīvu pārvaldībā. Tāpat tiek izstrādāta virkne starptautiskai praksei atbilstošu nacionālo standartu. Līdz ar to arī sistēmām jāatbilst izvirzītajiem standartiem.

Pirms uzsākām programmas licencēšanas procesu, noskaidrojām, kāda ir dokumentu pārvaldībā nodarbināto izglītība. Pēc Arhīvu inspekcijas datiem, tajās iestādēs, kuras ir šīs inspekcijas audita objekti, dokumentu pārvaldības speciālistiem nav profesionālās izglītības šajā jomā. Tas apliecina programmas un atbilstošu zināšanu nepieciešamību.»

– Programmai piemīt starpdisciplinārs raksturs, kas kļūst arvien populārāks jaunu studiju programmu izveidē.

L. Krūmiņa: «Programmas saturā atspoguļojas septiņas jomas. Tai skaitā arhīvu zinātne un informācijas zinātne, dokumentu pārvaldība, aprakstīšana un saglabāšana, informācijas tehnoloģiju jautājumi, piemēram, kursi «Ekspertu sistēmas un mākslīgais intelekts» un «Digitālie arhīvi». Īpaši gribu atzīmēt tematisku virzienu, kas ir saistīts ar vadības zinībām. Esam centušies ietvert visus jautājumus, ar kuriem ikdienā saskaras mūsu potenciālie reflektanti.

Mācībspēki ir gan dažādu fakultāšu docētāji, gan pārstāvji no profesionālās sabiedrības. Atbilstoši starpdisciplinārajai pieejai esam uzaicinājuši mācībspēkus no dažādām jomām.»

– Kas jāņem vērā reflektantiem, kam ir interese par studijām šai programmā?

L. Krūmiņa: «Humanitārās, sociālās, cilvēkrīcības zinātnes, informācijas un komunikācijas zinātne, kā arī komerczinības un

tiesību zinātnes ir tās iepriekšējās izglītības jomas, kuras vislabāk atbilst mūsu programmai.

Tiem reflektantiem, kuriem nav attiecīgās izglītības iepriekšminētajās zinātnēs, būs jāapgūst papildu kurss «Dokumentu sistēma». Tas ir ievads šajā jomā.

Savukārt, ja runā par darba stāžu, tad viens no iestājpārbaudījuma vērtēšanas kritērijiem ir darba pieredze. Tā palīdz iegūt lielāku punktu skaitu kopējā vērtējumā. Taču nevajadzētu baidīties arī tiem, kam ir spēcīga motivācija, bet kam nav darba pieredzes.

Gaidām ikvienu, kas vēlas studēt, lai papildinātu zināšanas. Programma palīdzēs aizpildīt zināšanu robus, kas rodas, strādājot dokumentu pārvaldībā bez attiecīgas iepriekšējas izglītības.»

– Kāda veida prakses iespējas tiek piedāvātas studentiem?

G. Karlsons: «Tā kā, visticamāk, mūsu potenciālie studenti pašlaik jau strādā, viņiem tiks dota lieliska iespēja apvienot studijas ar darbu.

Mācības lekciju formā ir paredzētas tikai divus semestrus. Trešais semestris tiks veltīts profesionālajai praksei, bet ceturtais semestris – maģistra darba izstrādei.

Mēs ceram, ka otro studiju gadu studenti varēs ražīgi izmantot, lai nostiprinātu teorētiskās zināšanas praksē, kā arī iegūtās zināšanas veiksmīgi parādīs maģistra darbā. Salīdzinājumā ar citām programmām tā ir iespēja samērā viegli savienot studijas ar darbu.»

L. Krūmiņa: «Tāpat praksi var īstenot arī savā iestādē vai uzņēmumā, ja students var izpildīt visus prakses uzdevumus.»

– Kāda veida prakses uzdevumi tiek noteikti?

G. Karlsons: «Prakse sastāv no divām daļām. Pirmā daļa ir dokumentu pārvaldība. Tur studenti darbosies iestādes dokumentu pārvaldībā, no dokumenta radīšanas un saņemšanas līdz tā sagatavošanai nodošanai arhīvā. Tas sniegs pilnīgu priekšstatu par to, kā norit dokumentu aktīvā un pusaktīvā cikla procesi.

Otrā daļa ir prakse arhīvā. To var veikt gan valsts, gan privātajā arhīvā. Studenti iemācās pārvaldīt dokumentus arhīvā jeb pēdējā dokumenta ciklā. Ir svarīgi zināt, kā praktiski jāglabā dokumenti. Tas daudzās iestādēs ir vājš posms. Ja zinām, ka papīra saglabāšanai nepieciešama noteikta pastāvīga temperatūras un mitruma režīma nodrošināšana, ir interesanti uzzināt, ka, piemēram, optiskajam diskam (CD, DVD) nosacījumi dažkārt ir stingrāki nekā papīram.»

– Pašreizējā ekonomiskā situācija valstī neliecina par brīvām vakancēm darba tirgū. Kādas ir prognozes par jauno speciālistu atbilstību tirgus pieprasījumam?

G. Karlsons: «Es neredzu pamatu šīs jomas darbinieku skaita samazināšanai, jo iestādēm ir nepieciešami profesionāli un kompetenti darbinieki, kas mācētu efektīvi pārvaldīt dokumentus.

Lielākā problēma valsts un pašvaldību iestādēs, privātās un sabiedriskās organizācijās un uzņēmumos pašlaik ir tā, ka netiek nodrošināta informācijas pārvaldības efektivitāte. Tas rada iestādei papildu izmaksas.

Mēs piedāvāsim kompententus cilvēkus ar nepieciešamajām zināšanām un prasmēm, lai nodrošinātu dokumentu pārvaldības izmaksu optimizēšanu tā, lai tiktu savienotas divas lietas – gan izmaksas, gan efektīva sistēmas funkcionēšana attiecīgās iestādes vai organizācijas labā.»

– Vai ir novērotas kādas raksturīgas tendences šajā darba tirgū?

G. Karlsons: «Jāatzīst, ka, veidojot programmu, veicām intervijas ar privātarhīviem. Pašreiz privātarhīvu bizness attīstās sekmīgi. Iestādes krīzes laikā domā, kā samazināt izmaksas. Dokumenti daudzām iestādēm ir tas faktors, kas šīs izmaksas palielina.

Es redzu perspektīvu šai profesijai privātajos arhīvos. Viens no intervētajiem teica, ka ir gatavs pieņemt darbā 20 vai pat 30 profesionāļus uzreiz. Pieprasījums ir. Līdz ar to darba tirgū šiem speciālistiem problēmām nevajadzētu rasties.»

– Tātad jūs sagatavosiet kompetentus profesionāļus efektīvai dokumentu pārvaldībai?

G. Karlsons: «Mēs piešķiram augstāko profesionālo kvalifikāciju, kas nodrošina tādas zināšanas, lai cilvēks, kurš tās ieguvis, spētu pildīt un vadīt darbus augstākajā līmenī. Viņš strādās arī darbu organizēšanā, plānošanā, varēs veikt zinātnisku darbību. Mēs nodrošinām ar kompetenci un ar prasmēm, kas ir nepieciešamas dokumentu un arhīvu pārvaldībai.

Jāuzsver, ka programmas beidzēji iegūs prasmes ne tikai darbam ar dokumentiem papīra formā, bet arī ar elektroniskiem dokumentiem un ar to pārvaldības sistēmām. Tas ir lielākais pluss šai programmai.»

Citas jaunās LU studiju programmas

2009./10. akad. gadā Latvijas Universitāte sāka uzņemt studentus divās jaunās pamatstudiju programmās – «Kultūras un sociālā antropoloģija» un «Moderno valodu un biznesa studijas» –, kā arī divās jaunās augstākā līmeņa izglītības programmās – maģistra studiju programmā «Kultūras un sociālā antropoloģija» un profesionālajā maģistra studiju programmā «Konferenču tulkošana». Visas šīs jaunās programmas realizē Humanitāro zinātņu fakultāte. Vairāk informācijas portālā *www.lu.lv*.

Competent Professionals of Effective Document Management

The Department of Information and Library Studies of the Faculty of Social Sciences, the University of Latvia, has developed a new 2nd level professional Master study programme «Document and Archive Management». It is an opportunity to simultaneously obtain the professional Master's Degree and the 5th level professional qualification «Document Systems Manager» with a corresponding certificate. The creators of the programme – Līga Krūmiņa, assistant professor of the Department of Information and Library Studies of the Faculty of Social Sciences, the University of Latvia, and Gatis Karlsons, deputy director-general of the State Archives of Latvia in charge of the work with the University of Latvia and the employers' participation in the programme – speak of its conception, formation and content.

Latvijas Universitāte interneta vidē jaunā veidolā

Andis JANOVS,
Latvijas Universitātes portāla redaktors

90 gadu slieksni Latvijas Universitāte pārkāpa jaunā elektroniskā veidolā – pēc piecu gadu darbības nomainīts Universitātes portāls, un darbu uzsācis jauns. Tā izveides mērķis – ērtā un pārskatāmā veidā sniegt informāciju gan studentiem, gan viesiem. Kādas ir portāla iespējas, par kurām vērts zināt esošajiem un topošajiem studentiem?

LU portālā informācija dalīta pa **mērķauditorijām**: studentiem, absolventiem, darbiniekiem, uzņēmējiem, mecenātiem, viesiem, kā arī topošajiem studentiem (sadaļa *Gribu studēt!*). Līdz ar to topošie studenti ātri var piekļūt viņiem domātai informācijai, piemēram, uzzināt, kurās studiju programmās ar noteiktu centralizēto eksāmenu komplektu var pieteikties, u. c.

Palīgs studiju programmu izvēlē – tests «Pastudē sevi» – ir jaunievedums, kuru izstrādājuši LU Karjeras centra speciālisti. Tests palīdzēs topošajiem studentiem izvēlēties atbilstošo studiju programmu vai jomu.

Katram apmeklētājam pieejams **forums**, kurā var reģistrēties ar sev tīkamu lietotāja vārdu vai arī piedalīties diskusijās nereģistrējoties. Tas sniedz iespēju uzdot jautājumus un saņemt atbildes no citiem studentiem.

Katru dienu LU portālā var iepazīties ar jaunākajām ziņām. Par aktualitātēm koncentrētā veidā var uzzināt, sekojot norisēm Latvijas Universitātē mikroblogu vietnē ***Twitter*** un sociālajā tīklā ***Facebook***, kur papildus var iesaistīties arī LU profila satura veidošanā.

Svarīgākajiem un interesantākajiem pasākumiem tiek nodrošināta **interneta tiešraide**, kurai var sekot līdzi katrs LU portāla lietotājs. **Videoarhīvā** pieejami diskusiju, konferenču un citu pasākumu video ieraksti. Savukārt LU **Fotoarhīvā** apkopotas augstas kvalitātes fotogrāfijas no pasākumiem (kopā arhīvā ir vairāk nekā 32 500 attēlu).

Katru dienu LU portāla pilnvarotajā daļā, kurai var piekļūt studenti, tiek publicēts **mediju apskats**. Tajā apkopotas ar Latvijas Universitāti saistītas pilna teksta publikācijas un sižeti Latvijas plašsaziņas līdzekļos.

Studenti LU portālā var iepazīties ar **ieteikumiem studijās**, kur atradīs atbildes uz aktuāliem jautājumiem par to, kā labāk sasniegt savus mērķus.

Piesakoties LU **blogu sistēmā**, studenti var iegūt interneta adresi, kurā publicēt savas pārdomas, ziņas par studiju gaitām vai citām ikdienas aktualitātēm, kā arī citu informāciju.

LU **Bibliotēka** portālā bez maksas nodrošina pieeju plašam klāstam datubāzu, kas noderīgas studijās un pētniecībā.

LU **Karjeras centrs** papildus plašam informatīvajam materiālam piedāvā studentiem iepazīties ar darba piedāvājumiem un pieteikties uz vakancēm tiešsaistē. Portāla pilnvarotajā daļā katrs students var ievietot un uzglabāt savu CV un vēlāk izmantot to, piesakoties darbam vai stipendijai. CV datubāze ir pieejama LU portālā reģistrētajiem darba devējiem.

Pilnvarotajā daļā katrs students var piekļūt savai **studiju informācijai**, piemēram, pieteikties studiju kursiem, iepazīties ar vērtējumiem, apgūt e-kursus u. c. E-studiju vide sniedz iespēju interaktīvā veidā papildus lekcijām apgūt studiju kursa vielu.

Studenti LU portālā var lasīt un sūtīt **e-pastu**, kā arī piekļūt Latvijas Universitātes **normatīvajiem dokumentiem** vienuviet.

Ja nepieciešams veikt piezīmes, piemēram, pierakstīt telefona numuru, LU portāla pilnvarotajā daļā to var izdarīt ātri un ērti. Turpat var veidot sarakstu ar interneta adresēm un šim sarakstam piekļūt no jebkuras vietas pasaulē.

Savukārt LU portāla **angļu versijā** pieejama plaša informācija ārvalstu studentiem un viesiem. Angliski jaunumi par LU regulāri tiek publicēti arī mikroblogu vietnē *Twitter* un sociālajā tīklā *Facebook*.

A New Image for the University of Latvia in the Electronic Environment

The University of Latvia welcomed its 90th anniversary with a new electronic image – after 5 years the University Portal has been changed into a new one. It's aim to provide information both for students and visitors in a convenient and transparent way. One of the most significant particularities is organizing information according to the target audience, for example, students, visitors, entrepreneurs, patrons a.o. Important University events can be followed live on the Internet while recordings of live broadcasts are publicly available in the video archive. A wide range of information for international students and visitors is available on the English version of the UL Portal. A concise account of the University events both in Latvian and English can be followed on its *Twitter* and *Facebook*.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES FONDS

Jauna tradīcija Latvijas Universitātes Fondā

Laine VOSE,
LU Fonda komunikāciju speciāliste

Pagājušā gada nogalē pirmajā Latvijas Universitātes Fonda stipendiātu–absolventu salidojumā pulcējās gandrīz 200 dažādu gadu un stipendiju programmu stipendiāti, lai svinētu LU Fonda piecgadi un atcerētos kopā vadītos mirkļus stipendiāta statusā. Īpašam notikumam piederas īpaša pulcēšanās vieta – K. Morberga zāle viesnīcā «Rīga».

LU Fonds salidojumā kopā pulcināja visu gadu LU Fonda stipendiātus – LU un arī Rīgas Tehniskās universitātes, Latvijas Lauksaimniecības universitātes, J. Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas, Rīgas Stradiņa universitātes dažādu fakultāšu un studiju līmeņa esošos un bijušos studentus.

«LU Fonda stipendiātu–absolventu un stipendiātu salidojumu veidojam kā jaunu tradīciju. LU Fonda mecenātu stipendijas tiek piešķirtas izcilām, sabiedriski aktīvām personībām, kuras aktīvi darbojas pētniecībā un redz sava darba augļus Latvijas tautsaimniecības attīstībā. Ir prieks redzēt vienkopus tik daudz gaišu cilvēku!» uzsver LU Fonda izpilddirektore Laila Kundziņa.

Vakara gaitā norisinājās atrakcijas, pārsteigumi, fotografēšanās, iejūtoties dažādos tēlos, un danči esošajiem un bijušajiem LU Fonda stipendiātiem

Vakara kulminācijā stipendiātus ar savu klātbūtni pagodināja LU rektors Mārcis Auziņš, dāvinādams jubilejas torti un šampanieti. LU Fonda valdes priekšsēdētājs Ivars Lācis un valdes dalībnieks Juris Pūce (arī bijušais K. Morberga stipendiāts) pasākumu atbalstīja, dāvinot vīnu.

A New Tradition of the University of Latvia Foundation

At the end of 2009 the UL Foundation hosted the first reunion of the Foundation scholarship recipients-graduates. It was attended by nearly 200 scholarship recipients of various years and scholarship programmes from the University of Latvia, Riga Technical University, Latvia University of Agriculture, Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music and Rīga Stradiņš University. It is planned that such reunions should become a tradition in the future.

Tā ir tava iespēja, 12. klases skolēn!

12. klases abiturient, piesakies stipendijai «Ceļamaize 2010» un esi viens no laimīgajiem, kas saka studijām «JĀ» un kļūst par LU Fonda stipendiātu!

Stipendija izcilai izglītībai
Ceļamaize
Latvijas Universitātes Fonds

«CEĻAMAIZE – stipendija izcilai izglītībai» ir nodibināta, lai studiju laikā atbalstītu perspektīvus un zinātkārus Latvijas Universitātes pamatstudiju programmu studentus, kuriem ir nepietiekams finansējums studiju nodrošināšanai, bet možs prāts un skaidra nākotnes vīzija.

Stipendijas apjoms ir 150 lati mēnesī 10 akadēmiskos mēnešus. Stipendiju var izlietot **mācību maksas segšanai**, neiekļūstot budžeta grupā, **vai ikdienas tēriņu segšanai** – dzīvošanas izdevumiem un sevis intelektuālai pilnveidei.

Tu, 12. klases skolēn, vari pieteikties stipendijai «Ceļamaize 2010», ja

- plāno studēt Latvijas Universitātē,
- esi sabiedriski aktīvs un motivēts,
- esi centīgs mācībās (vidējā atzīme augstāka par 7,5 ballēm),
- meklē papildu finansējumu studijām.

Pieteikšanās: 1.–22. marts (aizpildot *on-line* anketu mājaslapā *www.fonds.lv*)

Augšuplādējamie dokumenti LU Fonda mājaslapā:

- jāaizpilda noteikta parauga pieteikuma **anketa**,
- noteikta parauga **CV**,
- jāpievieno **11. klases liecība** (jāieskenē),
- **rekomendācija no** vidusskolas **direktora vai** ārpusskolas un interešu **izglītības iestādes vadītāja** (jāieskenē),
- **rekomendācija no** pašvaldības **sociālā darbinieka** (jāieskenē),
- **izziņa no sociālā dienesta**, kas apliecina ģimenes kopējo ienākumu līmeni vai grūto sociālo stāvokli (jāieskenē),
- **citi dokumenti**, kas varētu palīdzēt iegūt stipendiju.

LU rektors Mārcis Auziņš sveic «Ceļamaizes 2009» stipendiāti Niku Aleksejevu

Ko nozīmē būt stipendiātam?

- Iespēja nodoties studijām izvēlētajā studiju programmā, nemeklējot papildu finansējumu.
- Gods, ka izturēji konkursu.
- Atbildība mecenātu priekšā.
- Pienākums pret Latvijas Universitāti un valsts nākotni.
- Slava un atzinība (it īpaši, ja dzīvo mazpilsētā).

Latvijas Universitātes Fonda stipendijas saņēmuši jau 1206 studenti – arī tu vari piepulcēties viņiem!

Pieteikšanās K. Morberga, Jauno pētnieku, Korporāciju un akadēmisko mūža organizāciju stipendijām (Armīna Rūša stipendijai, «Lettonia» stipendijai, Vējiņu ģimenes stipendijai) 2010./2011. akadēmiskajam gadam, sākot no 30. augusta. Seko līdzi informācijai mājaslapā *www.fonds.lv*.

This is Your Opportunity, Year 12 Student!

The UL Foundation invites Year 12 students to apply for the scholarship programme «Daily Bread». The scholarship is intended for those Year 12 students who plan to study at the University of Latvia, one can apply from March 1 to March 22, 2010 on *www.fonds.lv*. The amount of the scholarship is 150 lats per month for 10 academic months. The scholarship may be used to cover tuition fees in case the studies are not state-financed or to cover daily expenses.

Kamdēļ Universitātei vajadzīgs zelts?

Kitija BALCARE

Latvijas Universitāte izsludinājusi iepirkuma konkursu. Zeltam. Investīciju zeltam par summu 16 704 lati. Valsts pašlaik nav spožākajā ekonomiskajā situācijā, bet Universitāte iepērk vistīrāko zeltu. Par to, ko Universitāte iesāks ar 900 gramiem investīciju zelta, var uzzināt Latvijas Universitātes Fizikas institūtā (LU FI) Salaspilī.

Zelts tīģelī. Tīģelis ir īpašs augsttemperatūras keramikas oksīda ALSINT 99,7 trauks. Foto no LU Fizikas institūta arhīva

Top jaudīgākais neitronu avots

Zelts ir iepirkts Eiropas Savienības 7. ietvara programmas pētnieciskajā projektā «Eiropas atšķelto neitronu avots» (*The European Spallation Source* – ESS). Tas būs jaudīgākais līdz šim plānotais trešās paaudzes neitronu avots ar 5–7 MW protonu kūli. Tā kā projektā līdzdarbojas Latvijas Universitāte, tā izsludināja iepirkumu.

Uz iespēju būvēt neitronu avotu pretendēja Spānija (Bilbao), Ungārija (Debrecena) un Zviedrija (Lunda), taču 2009. gada 28. maijā Briselē Eiropas Savienības septiņu valstu zinātnes ministri nosliecās par labu Lundas Universitātei.

Pusotra miljarda vērtais projekts nodrošinās darbvietas vairāk nekā 600 pētniekiem. Tajā skaitā arī zinātnes gaišākajiem prātiem no Latvijas, kas gribēs un spēs iesaistīties Baltijas un Skandināvijas telpas lielākās zinātniskās infrastruktūras kapacitātes attīstīšanā un izmantošanā.

Latvija – ESS sirds radītāja

Latvija ir līdzatbildīga par ESS iekārtas sirds izveidi – šķidrā metāla sistēmu, kurā augstas enerģijas (1,334 GeV) protoni tiek konvertēti neitronos. Šķidrā metāla sistēma ir visa procesa serde, vienlaikus arī jutīgākais elements visā sistēmā, tā ir atšķelto neitronu avota pats pamats.

Šādu sistēmu izveidē Latvijā jau ir uzkrāta vērā ņemama pieredze. Pirmo reizi tādā veidā neitroni tika atšķelti ievērojami mazākas jaudas (1 MW) projektā MEGAPIE Šveicē. Oficiālajās atskaitēs rakstīts: «Šķidrā metāla sistēma veidota Šveicē, Latvijā un Francijā.»

Zinātne «zaļās» alternatīvas meklējumos

Neitronu atšķelšanai, iestarojot augstas enerģijas protonus, var izmantot kādu no liela blīvuma šķidrajiem metāliem. Viens no tiem ir dzīvsudrabs. Taču nepatīkami, ka procesa gaitā papildus veidojas radioaktīvi produkti, jo vajadzīgs sarežģīts un dārgs attīrīšanas process. Tomēr tieši dzīvsudrabs izmantots amerikāņu neitronu atskaldīšanas iekārtā SNS un japāņu iekārtā JSNS.

Otrs metāls, ko var izmantot, ir svina–bismuta eitektika (maisījums) PbBi. Tas tika izmantots arī iepriekšminētajā MEGAPIE iekārtā. Taču bismuts apstarošanā producē poloniju, ko sarunvalodā var apzīmēt ar vārdu «inde». Tas ir bīstams gan cilvēkam, gan videi.

Zelts. Katrā stienī pa 100 gramiem
Foto: Toms Grīnbergs

Šiem bīstamajiem materiāliem nepieciešams rast alternatīvu, tādējādi apliecinot, ka arī zinātnei piemīt «zaļā» domāšana ar cieņu pret ekoloģiju.

Neviens līdz šim nebija uzdrošinājies runāt par svina–zelta eitektiku PbAu, uzskatot to par velnišķīgi dārgu prieku. Bet tieši šī materiāla gadījumā nav jāraizējas par nepatīkamu izotopu veidošanos, komponentiem sabrūkot.

Salīdzinot visus rādītājus, zinātnieki atzīst, ka kopējās izmaksas būs līdzīgas gan tādā gadījumā, ja tiek izmantots svins–bismuts, jo nav jāveic sarežģītas attīrīšanas un atkritumu uzglabāšanas procedūras, gan arī svina–zelta izmantošanas gadījumā. Līdz šim zinātnieki nebija pievērsušies svina–zelta īpašību izpētei tādā mērogā un formā, kā pašlaik to uzdrošinās darīt LU FI pētnieki.

Imants Bucenieks, ierīces tēvs. Foto: Toms Grīnbergs

1000 stundas 400 grādos

LU FI pētnieki ir izveidojuši divas noslēgtas sistēmas – kontūrus, par kuru tēvu pamatoti dēvē FI vadošo pētnieku *Dr. phys.* Imantu Bucenieku.

Vienā kontūrā paredzēts ievietot svinu un bismutu, bet otrā – svinu un zeltu, lai izpētītu līdz šim neapzinātās šī savienojuma īpašības, lielāko uzmanību pievēršot korozijas aspektam.

Zinātnieku prātus nodarbina jautājums, vai svins un zelts nesaēdīs kontūru sieniņas? 1000 stundas 400 grādu temperatūrā atklās šī savienojuma uzvedības īpatnības. Būs pamats runāt par svina–zelta savienojumu kā līdzvērtīgu, bet videi daudz draudzīgāku nekā svina un bismuta savienojums.

Dr. sc. ing. Alberta Romančuka rokās pavisam nesen nonāca par 300 eiro pasūtītas īpašas zeltam paredzētas karstumizturīgas glāzes. Šis pētnieks 900 gramus Šveices tīrā zelta kausēs kopā ar svinu, vienlaikus novērojot, kā uzvedas šis savienojums.

Jāņem vērā, ka svina un zelta kušanas temperatūras krasi atšķiras. Piemēram, svins kūst aptuveni 300 °C, taču zelts – tikai aptuveni 1000 °C. Arī metālu blīvums atšķiras divas reizes. Atbilstošās eitektikas iegūšana ir smalka lieta.

Nākotnē studenti praktizēsies Lundā?

Projekta vadītājs LU Fizikas un matemātikas fakultātes dekāns asoc. profesors Leonīds Buligins pārliecināts, ka tas ir veids, kā pētnieki no Baltijas un Skandināvijas reģiona būs spiesti sadarboties un strādāt plecu pie pleca jaunizveidotajā pētnieciskajā telpā.

«Eiropas atšķelto neitronu avota izveide mums Latvijā nozīmē to, ka pēc dažiem gadiem būs jādomā, kā izmainīt studiju programmas, lai mūsu jaunie zinātnieki varētu iet roku rokā ar jaunākajām pētniecības metodēm un neatpalikt laikā,» skaidro L. Buligins.

«Manuprāt, jau 2018. gadā mūsu studentiem būs jābūt gataviem strādāt jaunizveidotajā zinātniski pētnieciskajā platformā Lundā. Mums nav jāpārmet sev, ka šādu infrastruktūras objektu, kuros veikt pētījumus atbilstoši mūsdienu standartiem, Latvijā nav, taču mēs būsim pelnījuši pārmetumus tad, ja brīdī, kad neitronu avots uzsāks darbību, mēs nemācēsim vai negribēsim izmantot to pētniecisko bāzi, kura būs pieejama tepat kaimiņos, Zviedrijā.»

Topošais objekts būs unikāls ar to, ka tā būs pētnieciska platforma ļoti daudzām zinātnes nozarēm vienlaikus.

Alberts Romančuks, kurš kausēs zeltu. Vienā rokā svins, otrā – zelts
Foto: Toms Grīnbergs

Zelta un svina sakausējums tīģelī. Foto no LU Fizikas institūta arhīva

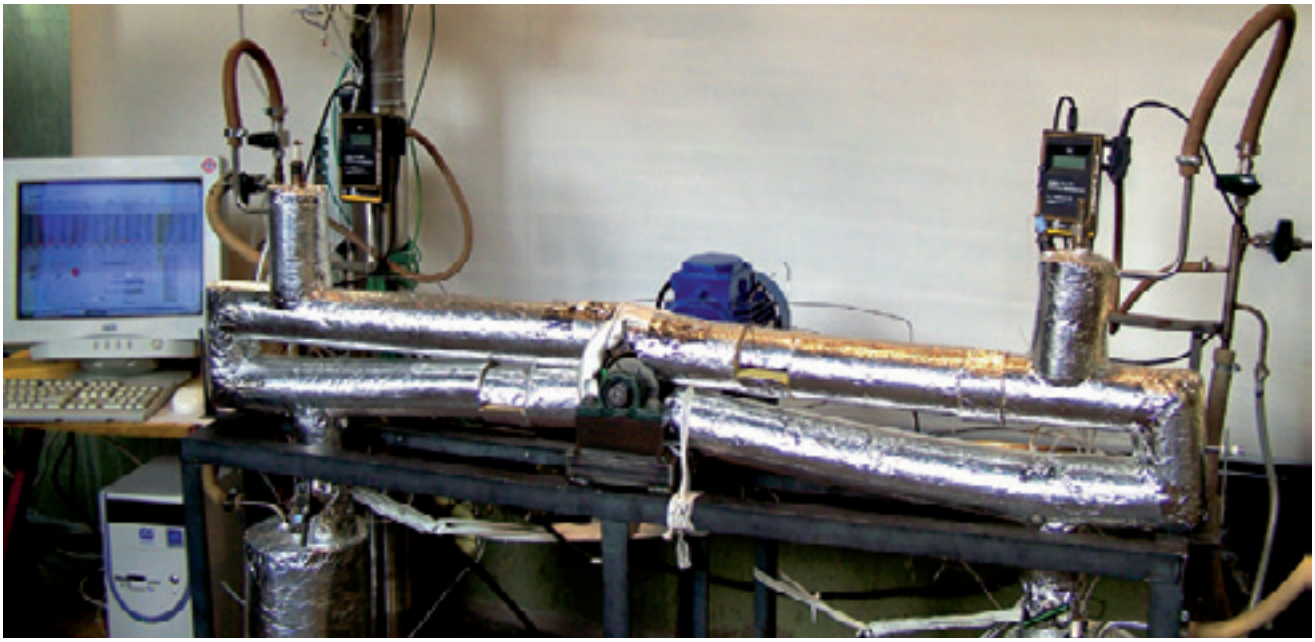

Svina–bismuta un svina–zelta kontūri darbībā. Foto no LU Fizikas institūta arhīva

«Šis divgadīgais 7. ietvara programmas projekts tikai ieskicē to problēmu loku, kas jāatrisina līdz neitronu avota celtniecībai. No 2010. līdz 2012. gadam jādod principiālas atbildes uz uzdotajiem jautājumiem, lai, sākot ar 2013. gadu, varētu uzsākt konstruēšanas un celtniecības darbus, kas ilgs līdz 2018. gadam. Mums ir iespēja piedalīties šai projektā jau no sākuma kopā ar pārējām trīspadsmit dalībvalstīm un pierādīt sevi starptautiskā arēnā. Mēs to darām jau pašlaik, veidojot modeli tepat Pierīgā, Salaspilī,» piebilst L. Buligins.

Why Does the University Needs Gold?

The University of Latvia has announced a purchase competition for investment gold to the value of 16 704 lats. The purchase of gold occurred within the European Union 7th Framework Research Project «The European Spallation Source». This will be the most powerful of the planned third generation neutron sources. The University announced the purchase since it is a partner of the project. The project, worth one and a half billion euro, will provide jobs for more than 600 researchers, including the Latvian brightest minds of science, who will be able to take part in the development and use of major scientific infrastructure capacity of the Baltic and Scandinavian regions in Lund, Sweden.

Par Eiropas atšķelto neitronu avotu

ESS būs jaudīgākais no līdz šim plānotajiem trešās paaudzes neitronu avotiem. Neitronu radīšanai ESS tiks izmantots 1,334 GeV protonu kūlis, kas tiks raidīts smagā metāla mērķī ar 2 mS gariem impulsiem un 16,67 Hz frekvenci, tā vidējā jauda ir 5 MW.

ESS radīto neitronu izmantošana 22 specializētos instrumentos ļaus precīzi noteikt atomu konfigurācijas un spēkus, kas starp tiem darbojas, visos apkārt esošajos materiālos un vielās. Līdz ar to pētījumi tiks veikti dažādās jomās: materiālu zinātnē, zemes zinātnēs un elementārdaļiņu fizikā, ķīmijā un inženierzinātnēs, cietvielu fizikā, bioloģijā un medicīnā.

Eiropas Savienības 7. ietvara programmas pētnieciskā projekta *The European Spallation Source – ESS Preparatory Phase* mērķis ir arī nodrošināt vispusīgu informāciju par neitronu avota izveides tehniskajām iespējām. Latvijas Universitāte piedalās darba paketes *WP9.1.Target materials report* izpildē. Apskatāmo jautājumu loks ietver protonu mērķa materiāla izvēli (šķidro metālu mērķis – dzīvsudrabs, PbBi vai PbAu eitektika vai rotējošs cietais mērķis); eitektikas PbAu izgatavošanas tehnoloģijas izstrādi un fizikālo īpašību izpēti; konstruktīvo materiālu korozijas pētījumus šķidro metālu mērķu gadījumā; mērķa ģeometrijas un šķidrā metāla plūsmas optimizāciju, lai nodrošinātu izdalītās 2,8 MW siltuma jaudas pārnesi; šķidrā metāla kontūru konstruktīvos risinājumus (elektromagnētiskie sūkņi siltummaiņai, spiediena un plūsmas mērītāji, hēlija inžektori u. c.) paaugstinātas radiācijas apstākļos.

Galvenie rezultāti

Projekta izstrādes gaitā piedāvāti šķidrā metāla kontūru aprīkojuma risinājumi atbilstoši ESS plānotajiem parametriem. LU FI uzkrātā pieredze ļauj izstrādāt šķidrā metāla sūkņus uz pastāvīgajiem magnētiem gan dzīvsudraba, gan svina eitektiku izmantojumam spiedienu diapazonam P = 6 bar ÷ 7 bar, nodrošinot Q = 13 L/s ÷ 15 L/s lielas plūsmas.

Piedāvātas PbAu eitektikas iegūšanas un korozijas pētījumu metodes. Ar datorsimulāciju palīdzību izpētīti siltuma pārneses procesi ESS dzīvsudraba mērķī, piedāvātas alternatīvas mērķa konstrukcijas, kas nodrošina efektīvāku siltuma pārnesi.

Projekta mājaslapa:
http://ess-neutrons.eu/

***The European Spallation Source – ESS Preparatory Phase projekta* partneri**

The Paul Scherrer Institut (Šveice)
The ESS-Bilbao Consortium (Spānija)
Lund University (Zviedrija)
ESS-Hungary (Ungārija)
The University of Leeds (Lielbritānija)
The UK Science and Technology Facilities Counci (Lielbritānija)
The Research Centre Jülich (Vācija)
CNR-INFM (National Institute for the Physics of Matter) (Itālija)
The National Interuniversitary Council for the Physics of Matter (Itālija)
The French Atomic Energy Commission (Francija)
Latvijas Universitāte

2009. gada 22. decembrī Vēstures un filozofijas fakultātes esošie un bijušie studenti un mācībspēki atvadījās no nama Brīvības bulvārī 32, kas fakultāti bija izmitinājis vairāk nekā 60 gadus. Ar krēslu nešanas procesiju fakultāte tika pārcelta uz jaunajām telpām Vecrīgā, Mārstaļu ielā 28/30, simboliski noslēdzot to laikmetu savā vēsturē, kas piedzīvots Brīvības bulvāra namā. Ar šo namu studiju gadi vairāk vai mazāk saistīti arī latviešu, krievu, angļu un vācu filologiem, žurnālistiem un bibliotekāriem, tur studējuši filozofi. Tomēr no sākuma 1946. gadā, kad Vēstures fakultāte tika pārcelta no telpām Baznīcas (Veidenbauma) ielā 5 uz ēku Brīvības (Ļeņina) bulvārī 32, līdz beigām 2009. gada nogalē tam uzticīgi esam bijuši tikai mēs, vēsturnieki.

Vēstures un filozofijas fakultātes dekāns noņem plāksni no fakultātes ēkas 2009. gada 22. decembrī. Foto: Toms Grīnbergs

Māja, ar kuru saistīsies atmiņas

Ineta Lipša,
Dr. hist., LU Latvijas vēstures institūta pētniece

«60. gadu beigās fakultāte bija iespiesta starp diviem veikaliem – starp «Saktu» un dzērienu veikalu. Apkārt bija daudz vairāk sabiedriskās ēdināšanas iespēju – pretim fakultātei atradās kafejnīca «Sigulda». Tur, kur tagad ir «Swedbank», bija «Aeroflotes» kafejnīca un, protams, arī Universitātes ēdnīca. Šodien tā būtu ļoti tumša, nemīlīga un neatpazīstama telpa. Fakultāte arī izskatījās drusku savādāka,» stāsta 60. gadu beigu un 70. gadu sākuma students, tagad LU Latvijas un Austrumeiropas jauno un jaunāko laiku vēstures katedras profesors Ilgvars Butulis. «Pirmajā stāvā nebija dežurantes, bet bija garderobe, un vietā, kur sākās trepes, atradās vēstures mūzas Klio bronzas statuja, kuras tagad diemžēl vairs nav. Un, ieejot fakultātē, Klio statuja radīja, teiksim, zināmu iespaidu ar zināmu noskaņu. Fakultāte toreiz atradās tikai divos stāvos. Ceturtais stāvs bija atdots kara kungiem, civilajai aizsardzībai, kaut kam tamlīdzīgam. Otrajā stāvā, kur tagad ir garderobe un komandante, bija kaut kādas mistiskas ķīmijas laboratorijas. Toreiz, 1967. gadā, kad mēs sākām studēt, centrālā pulcēšanās un grūstīšanās vieta fakultātē bija ap 1. auditoriju. Tā notika lielā mērā arī tāpēc, ka 1. auditoriju parasti aizņēma – toreiz mums bija Vēstures un filoloģijas fakultāte – filologu meitenes, ar kurām mēs, starp citu, ļoti draudzīgi sadzīvojām. Nevar salīdzināt ar to, kad atnāca filozofi. Tas bija kā diena pret nakti, nenotika nekāda savstarpējā komunikācija. Nezinu, kāpēc, bet tā tas bija. Filologiem 1. auditorijā pa priekšu parasti devās Arvīds Grigulis, un lēnām viņam aiz muguras sekoja visi filologi. Un mēs vēl parasti sadzirdējām viņa pirmos vārdus – Grigulim bija tāda īpatnēja balss: «Studenti, un tagad parunāsim par garīgo bruņojumu!» Ja runā par 1967. gadu, atmiņā ir palicis vēl viens fakts. Toreiz steidza remontēt fakultāti. Jauno mācību gadu sākot, pulcējāmies 1. auditorijā. Mūs sagaidīja dekāns, tagad jau godājamais emeritētais profesors Alberts Varslavāns, kurš savā allaž lieliskajā noskaņā teica apmēram šādus vārdus: «Te nu mēs esam, mūsu lielā saime. Cik mūsu ir daudz! Un, ja kādam ir spiedoša vajadzība, tad tualetes nestrādā, bet pa lielo dārzu caur Kirova parku [Vērmanes parku – I. L.] var nonākt taisni tualetēs.» Tie bija pirmie vārdi, ko es dzirdēju fakultātē.»

Profesora Butuļa pieminēto Vēstures un filoloģijas fakultāti izveidoja 1954./55. akadēmiskajā studiju gadā, apvienojot Vēstures fakultāti un Filoloģijas fakultāti. Turpmākos 10 gadus dekanāts atradās K. Valdemāra (Gorkija) ielā 48, kur bija filologu auditorijas. Starp citu, dekanāta tuvumu mācībspēki uzskatīja par nozīmīgu studentu disciplinēšanas faktoru. Tika pat ierosināts Krievu valodas un literatūras un Vēstures nodaļu steidzīgi pārcelt uz Gorkija ielu tuvāk dekanātam, «jo ir ļoti slikti ar disciplīnu». Tikai 1964./65. akadēmiskajā studiju gadā dekanāts atgriezās Brīvības (Ļeņina) bulvārī. 1964. gadā pirmo reizi par dekānu kļuva vietējais mācībspēks Alberts Varslavāns. Pirms viņa 20 gadus (1944–1964) fakultātes dekāni bija no Padomju Savienības iebraukušie latvieši un krievi, turklāt pirmos 10 gadus dekāni bija strādājuši tiešā

Seno un viduslaiku vēstures katedras vadītāja (1976–1991) profesore Aleksandra Rolova vēl kā docente kādā lekcijā 1957. gada oktobrī. Foto no Aleksandras Rolovas privātā arhīva

Marksisma-Ļeņinisma katedras uzraudzībā, jo lielākā daļa bija šīs katedras pasniedzēji.

No 50. gadu vidus līdz 60. gadu beigām fakultātes sociālo vidi noteica Vēstures un Filoloģijas fakultāšu apvienošana. Grūti noticēt, bet Vēstures un filoloģijas fakultāte 60. gados publis-

Vēstures studenti braucienā pa Lielupi Veselības dienā 1969. gada 9. maijā. Pirmajā rindā no kreisās: Ilmārs Enītis, Ināra Varslavāne, Irēna Balule, Vanda Užule; otrajā rindā no kreisās: Ilgvars Butulis, Gaļina Onufrijenko. Foto no Ilgvara Butuļa privātā arhīva

kajā telpā tika asociēta ar filologiem, tāpēc to mēdza dēvēt par Filoloģijas, par Raiņa fakultāti, bieži vien pat nepieminot vēsturniekus. Viņi tolaik fakultātē tika uzskatīti par savrupniekiem. 1969. gadā PSRS vēstures katedras mācībspēks Samuils Levitāns pat uzsvēra, ka «vēsturnieku audzināšanas darbā jāvērš uzmanība tam, ka [Vēstures nodaļas – I. L.] studenti atrodas mazliet it kā savrup no pārējām fakultātes nodaļām».

1978. gadā Vēstures un filozofijas fakultātes mācībspēki bijušā fakultātes dekāna (1964–1969) un vēlāk Jauno un jaunāko laiku vēstures katedras vadītāja (1984–1991) Alberta Varslavāna vadībā ar teatrālu uzvedumu apaļā jubilejā sveica kolēģus – bijušo PSRS vēstures katedras vadītāju (1962–1976) Igoru Greitjāni un ilggadējo fakultātes lietvedi Irmu Lamberti. Foto no Alberta Varslavāna privātā arhīva

Vispārējās vēstures katedras mācībspēki katedras sēdē 1957./58. akadēmiskajā studiju gadā. No kreisās: doc. Gustavs Lukstiņš, vecākais pasniedzējs Sigurds Ziemelis, vecākā pasniedzēja Valentīna Aņisimova, vecākais pasniedzējs Pēteris Kudinovs, doc. Marģers Stepermanis, vecākais pasniedzējs Maksims Duhanovs, doc. Aleksandra Rolova, katedras vadītājs profesors Jānis Zutis, doc. Arvīds Salmiņš. Foto no LU Rietumeiropas un Amerikas jauno un jaunāko laiku vēstures katedras arhīva

60. gadu vidū Vēstures un filoloģijas fakultāte bija vislielākā Latvijā, tajā mācījās apmēram trešdaļa visu Universitātes studentu. Lielais studentu skaits, katedru un auditoriju izvietojums vairākās ēkās neveicināja operatīvu darbu, tāpēc 1965. gadā no fakultātes atdalījās svešvalodu filologi, izveidojot attiecīgu fakultāti. Savukārt 1970. gadā aizgāja filologi, bet atnāca filozofi. Vēsturnieku un filozofu vidū valdījusi mierīga līdzāspastāvēšana. Nav bijis tādas plēšanās kā Juridiskajā fakultātē, kur Filozofijas katedra atradās pirmos divus pastāvēšanas gadus, – filozofi juristus saukājuši par diplomētiem miličiem, savukārt juristi filozofus – par prātā vājiem bērniem. Bijusī Filozofijas nodaļas pasniedzēja Helēna Celma atzīst, ka Filozofijas nodaļa fakultātē bijusi izolēta labā nozīmē, jo filozofi toreiz

Lilita Zemīte un Inesis Feldmanis Jauno un jaunāko laiku vēstures katedras sēdē 1984. vai 1985. gadā. Foto no Lilitas Zemītes privātā arhīva

uzskatījuši, ka ir opozīcijā ne tikai vēsturniekiem, bet vispār visiem, veidojot nelielu, samērā noslēgtu vidi. Nodaļu vienojusi diskusiju atmosfēra, tiesa, nevis lekcijās, bet gaiteņos un neformālos pasākumos, īpaši tā sauktajā «kurilkā», kas atradās ceturtā stāva kāpņu laukumā, jo pats stāvs līdz 80. gadu beigām bija fakultātei nepieejams. 50. gadu otrajā pusē un 60. gados mazākuma savrupība un dažādās specialitātes noteica vēsturnieku norobežošanos no filologiem, taču 70. un 80. gados Vēstures un filozofijas fakultātē filozofi bija līdzīgā situācijā.

Karnevāls Vēstures un filozofijas fakultātē 70. gados. Centrā – dekāns (1973–1982) Kārlis Počs. Foto no Kārļa Poča privātā arhīva

Rekonstruējot fakultātes vēsturi

Tomēr visdrīzāk nevis fakultātes vēstures fragmenti, bet tieši profesora Butuļa atmiņas, runājot Žila Delēza vārdiem, «uzreiz – vienā lēcienā, vienā rāvienā» mūs aiznes pagātnē. Tās ir radījušas klātbūtnes efektu, un tieši ar klātbūtnes jēdzienu vēsturnieks Īlko Ranja *(Eelco Runia)* skaidrojis, kā pastāv pagātne. Daļa vēsturnieku uzskata, ka pagātne eksistē tāpat, kā viņi paši sevi domā pastāvam. Citi apgalvo, ka pagātnes nav, ir tikai tās fiziskās atliekas – tā dēvētie vēstures avoti, kurus, radoši izmantojot, tiek konstruētas pārliecinošas pagātnes ainavas. Savukārt Ī. Ranja apgalvo, ka taisnība nav ne vieniem, ne otriem. Viņaprāt, klātbūtne iespējama tikai šeit un tagad – tajos brīžos, kad pagātne aizrauj, aizgrābj, saviļņo. Klātbūtne ir būšana saskarē – vienalga, burtiski vai pārnestā nozīmē – ar cilvēkiem, lietām, notikumiem un sajūtām, kas jūs ir izveidojuši par personību, kāda esat. Tādējādi klātbūtni – pagātnes būšanu šeit un tagad – ir grūti pamatot. Jūs varat to piedzīvot, bet nevarat dokumentēt. Tā var jūs aizkustināt, bet, tikai atguvies, jūs varat pateikt, ka tā šeit ir bijusi. Un reti tās ir tikai no arhīva dokumentu analīzes tapušas vēstures, kam izdodas aizkustināt nespeciālistu. Bet kā uzrakstīt vēsturi tādai struktūrai kā fakultāte? Kā sausos faktus padarīt aizraujošus, ņemot vērā, ka padomju laikā daļa notikumu tika dokumentēta atbilstoši ideoloģijai vai pat netika fiksēta? Kā pārvarēt problēmu, ka laikabiedri pētījumā neatpazīst laiku, kurā dzīvojuši? Viena no iespējām ir intervijās fiksēt laiku pašu intervējamo interpretācijā, lai to kritiski savietotu ar arhīvu studijās iegūto informāciju. Ar tādu mērķi 2008. un 2009. gadā Vēstures un filozofijas fakultātē profesora Ilgvara Misāna vadībā tika veikts LU pētnieciskais projekts «Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes vēsture padomju periodā: personības, struktūras, idejas (1944–1991)».

Fakultātes bijušo mācībspēku ierakstīto interviju un dokumentu izpētē tapusī grāmata drīzumā tiks izdota LU Akadēmiskajā apgādā. Tādējādi fakultātes nodoms izprast tās padomju laika pagātni ir simboliski sakritis ar pārcelšanos uz dzīvi telpās,

Bonifācijs Daukšts un Antonijs Zunda 1983. gadā piedalās Līgatnes dabas parka uzkopšanas talkā. Foto no Lilitas Zemītes privātā arhīva

1986. gada pavasara ūdenstūrisma rallijā «Gauja '86». Tā laikā – 26. aprīlī – notika Černobiļas atomelektrostacijas katastrofa. No kreisās: Ģirts Blekte, Ainārs Bambals un Valdis Klišāns. Foto no Aināra Bambala privātā arhīva

kurām šķietami nav sakara ar tolaik piedzīvoto. Tomēr derētu ņemt vērā, ka jebkura tagadne atgriežas pati sevī kā pagātne, jo «pagātne un tagadne nenozīmē divus, vienu otram sekojošus brīžus, bet divus līdzās pastāvošus elementus: vienu, kas ir pagātne un kas nepārstāj būt, bet caur kuru paiet visas tagadnes» (konstatējis Ž. Delēzs). Citiem vārdiem, fakultātes dzīve Brīvības bulvārī 32 ir pagātne, tomēr caur to jau paiet Mārstaļu ielas 28/30 tagadne.

Jaunās mājās vecpilsētā

Vērtējot fakultātes pārcelšanos, profesors Ilgvars Misāns atzīst, ka vienīgais, kas viņu kā viduslaiku vēsturnieku iepriecina, ir jaunā fakultātes atrašanās vieta – pie senā mūra un pretī Dannenšterna namam. «Tas dod spēku turpināt un reizē uzliek pienākumus. Dannenšterna nams gan izskatās galīgi paplucis un pamests – tas bija pelnījis labāku likteni, tāpat kā fakultāte. Brīvības bulvārī 32 es emocionāli izjutu savdabīgu gaisotni, tradīciju elpu, enerģiju, kas tur bija akumulējusies, pateicoties studentu un mācībspēku darbam, idejām, humoram. To visu nevar mehāniski paņemt līdzi uz Mārstaļu ielu, daudz kas būs jārada no jauna, tam ir vajadzīgs laiks. Fakultāte ir nobīdīta perifērijā, kas laikam ir simboliski un adekvāti situācijai, kad zinātne un augstākā izglītība ir prioritāra tikai vārdos. Brīvības bulvārī man bija sajūta, ka esam piederīgi centram, arī pārnestā nozīmē, tagad tās vairs nav.» Fakultātes dekāns profesors Gvido Straube savukārt teic: «Kaut esmu fakultātē mācījies kā students un strādājis kā docētājs kopš 1992. gada, tomēr adreses maiņu uztveru samērā mierīgi, jo tā ir normāla lieta, ja tiek mainītas mājas. Mēs savas dzīves laikā lielākoties nomainām pat vairākas adreses. Manas pirmās sajūtas Mārstaļu ielā ir ļoti pozitīvas, es tur jūtos pat mājīgāk nekā vecajā mājā, vide ir vairāk draudzīga, mājīga, omulīga. Man ļoti patīk no rīta doties uz fakultāti, kad ir iespēja kādu brīdi iet caur tukšo Vecrīgu un pie sevis ļauties dažādām pārdomām. Brīvības bulvārī tas nebija iespējams, jo visapkārt bija cilvēki, mašīnas. Vecrīgas šaurās ieliņas ir daudz draudzīgākas. Brīvības bulvāris 32 man vienmēr būs māja, ar kuru saistīsies atmiņas, bet ne sāpju sajūta.» LU Latvijas vēstures institūta direktors Guntis Zemītis neklātienē pievienojas dekānam. Viņam šķiet, ka Mārstaļu ielā varbūt būs pat labāk – vecpilsēta vēsturniekiem ir piemērota. «Tur noteikti būs sava vēsture, bet leģendas par un ap šo vietu jau veidos citas paaudzes. Man mīļš vienmēr būs Brīvības bulvāris 32, kur viss bija pazīstams, kur savā laikā *ziepes ir vārītas*, un atmiņā ir visi pasniedzēji, kurus esam piedzīvojuši. Iedomājies, ir vēls vakars. Uz lekciju pie mums, neklātniekiem, atnāk Svelpis. Viņš ir pārguris, bet viņš attaisa logu, ievelk elpu, un stāsts par Kleopatru aizskan pa fakultātes gaiteni...»

Vēstures nodaļas 1954. gada absolventi kolhozā labības novākšanas laikā pie kuļmašīnas. 1953. gads. Foto no Lindas Dumpes privātā arhīva

Fakultātes ziemas turiāde «Gaiziņš '86». Fotogrāfijā atpazīti no labās: piektā kursa filozofijas studenti Māra Kiope (1), Iveta Upīte (3), Arnis Kluinis (4), Anda Laķe (5), vēstures studenti Anta Ieriķe (6), Margarita Barzdēviča (7), Jolanta Mote (8), Ainārs Bambals (9). Foto no Valda Klišāna privātā arhīva

A House Full of Memories

On December 22, 2009 the current and former students and professors of the Faculty of History and Philosophy said goodbye to the building in Brīvības Boulevard 32 which housed the Faculty for more than 60 years. With a procession of students carrying their chairs, the Faculty moved to the new premises in Old Riga, Mārstaļu Street 28/30. The study years of Latvian, Russian, English and German philologists, journalists and librarians have been more or less connected with this building. Philosophers have also studied here. However, from 1946, when the Faculty of History moved from Baznīcas (Veidenbauma) Street 5 to Brīvības (Lenin) Boulevard 32, till the end of 2009, only historians remained completely loyal to this building. In 2008 and 2009 professor Ilgvars Misāns lead the UL research project «The Soviet Era of the Faculty of History and Philosophy, the University of Latvia: Personalities, Structures, Ideas (1944-1991)» to investigate the Soviet Era's history of the Faculty which took place in the building on Brīvības Boulevard. The book prepared by studying the recorded interviews and documents of the former professors from the Faculty has already been submitted for publishing at the University of Latvia Press. Thus the Faculty's intention to understand its Soviet past has symbolically coincided with moving to premises which do not associate with the experience of those days.

LU Cilvēka patoloģijas muzejs. Foto: Gunta Vilka

Muļķu zelts, dinozaura pēdas nospiedums un vecvecvectētiņu grafiti

jeb

Ko var apskatīt LU Zinātņu un tehnikas vēstures muzejā

Aija FEDOROVA,
LU Vēstures muzeja vadītāja

Kas ir Latvijas Universitāte? Ja būtu jāatbild uz šo šķietami vienkāršo jautājumu, visdrīzāk sanāktu kā labi zināmajā stāstā par aklajiem un ziloni – pievesti pie ziloņa un sataustījuši snuķi, kāju vai ilkni, aklie sniedza tikai daļēju dzīvnieka aprakstu, nespēdami to aptvert kopumā. Latvijas Universitātes dzīve deviņdesmit gadu garumā ar tās daudzpusīgumu, intensitāti un apjomu ir grūti aptverama arī redzīgam. Universitāte ir pirmā augstskola Latvijā, kurā mācības notika latviešu valodā. Universitāte ir tās studenti, mācībspēki, rektors. Vēl kādam augstskola saistīsies ar ēku, kurā notikušas lekcijas. Protams, neviena no šīm asociācijām nav aplama, gluži pretēji – tām var pievienot arvien jaunus un jaunus faktus, kuri kopā veido Latvijas Universitātes vēsturi. Tiem, kurus tā interesē, orientēties šajā faktu gūzmā palīdz Latvijas Universitātes muzejs, kuram janvārī aprit divdesmit gadu.

Latvijas Universitātes muzejs (tā pilnais un oficiālais nosaukums ir Latvijas Universitātes Zinātņu un tehnikas vēstures muzejs) ir astoņu muzeju apvienība, kurā ietilpst LU Vēstures muzejs, LU Zooloģijas muzejs, LU Ģeoloģijas muzejs, LU Skaitļošanas tehnikas un informātikas muzejs, LU Botānikas muzejs, LU Pedagoģijas muzejs, LU Fridriha Candera – kosmosa izpētes muzejs un LU Cilvēka patoloģijas muzejs. Kaut arī katra muzeja stāsts un krājuma izveidošanas laiks atšķiras, aprit divdesmit gadi kopš 1990. gada 23. janvārī pieņemtā Latvijas Universitātes vadības lēmuma tos apvienot. Par šiem muzejiem daudz pasaka priekšā to nosaukumi, tomēr ir vērts uzzināt vairāk, kas interesants katrā no tiem aplūkojams.

Ikviens, kurš uzsāk studijas Latvijas Universitātē, ir pabijis tās galvenajā ēkā Raiņa bulvārī 19. Ne ar ko nesajaucamā fasāde, smagās koka durvis, kuras atverot nokļūstam it kā citā laikmetā. Tieši šajā ēkā pirms deviņdesmit gadiem sākās un joprojām turpinās Universitātes darbība. Ēnainais vestibils, slavenu arhitektu veidoti interjeri, gaiteņu labirinti, un vienā

Studentu karceris
Foto: Toms Grīnbergs

Sihotealinā (Sibīrija) nokritušā dzelzs meteorīta gabals
Foto: Gunta Vilka

Pārakmeņojies mamuta zobs
Foto: Sarmīte Livdāne

Pirīta kristāli jeb *muļķu zelts*
Foto: Sarmīte Livdāne

no tiem atrodas **LU Vēstures muzejs**, kura pārziņā ir neskaitāmi anekdotiski un nopietni stāsti par studentu dzīvi dažādos laikos, kā arī par to, kāpēc cilvēki vēlas iegūt augstāko izglītību. Viens no stāstiem uzzināms, gida pavadībā apmeklējot kādu nelielu telpu Universitātes galvenās ēkas bēniņos. 19. gadsimtā Universitātes galvenajā ēkā atradās cita mācību iestāde – Rīgas Politehnikums (ēka tika uzcelta tā vajadzībām). Tas bija laiks, kad studentus varēja sodīt par bibliotēkā laikā nenodotām grāmatām vai citiem iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumiem, ievietojot viņus karcerī. Vientulības māktie studenti, kuriem sods, pārtiekot tikai no maizes un ūdens, pāris stundu vai dienu bija jāizcieš vienatnē, sāka zīmēt uz telpas sienām. Gandrīz trīsdesmit gadu garumā tapušie uzraksti un zīmējumi, kurus restauratori dēvē par 19. gadsimta grafiti, joprojām ir aplūkojami.

Universitātes galvenajā ēkā atrodas arī **Fridriha Candera – kosmosa izpētes muzejs**. No muzeja vadītājas aizraujošā stāstījuma iespējams uzzināt par Latvijā dzimušā raķešdzinēju būves aizsācēja F. Candera spilgtākajiem dzīves notikumiem, kā arī apmeklēt augstāko vietu Universitātē – astronomisko torni, kura teleskopā var aplūkot Sauli, Mēnesi vai zvaigznes (atkarībā no apmeklējuma laika). Turklāt, iespējams, mazāk zināms ir fakts, ka pagājušajā gadsimtā pareizu laiku visā Latvijā nodrošināja Universitātes Laika dienests, no kura mērinstrumentiem informācija par precīzu laiku tika raidīta arī uz tolaik jau populāro tikšanās vietu – Laimas pulksteni. Tiem, kuri vēlas ne tikai klausīties un skatīties, tiek dota iespēja paturēt rokās trīs kilogramus smagu dzelzs meteorītu no Sibīrijas. F. Candera muzejā glabājas vērtīga meteorītu kolekcija, kas ir lielākā Baltijas valstīs. Minētais meteorīts ir lielākais kolekcijā, tas nokritis Sibīrijā 1947. gadā, un tā sākotnējā masa bijusi apmēram simts tonnas. Šajā muzejā gids zinās pastāstīt arī par četriem Latvijas teritorijā nokritušajiem meteorītiem un to, ka ik dienas visā pasaulē krīt mikrometeorīti, no tiem vairāki, ar kopējo svaru deviņi grami, nokrituši arī Rīgā.

Pirms gandrīz astoņdesmit gadiem izmirušais Dienvidamerikas papagailis, adatzivs, no Klusā okeāna dziļumiem izcelti astoņkāji un jūras zvaigznes, neskaitāmos stendos izvietoti dažādu izmēru kukaiņi, krāšņu tauriņu kolekcijas, Latvijā reti sastopamā zaļā vārna, Austrālijas ehidna – diez vai daudzi būs redzējuši šos faunas pārstāvjus ārpus grāmatām vai *National Geographic* raidījumiem, ja vien kāds nav ļoti vecs un ļoti aizrautīgs dabas pētnieks. **LU Zooloģijas muzejā** iespējams gūt ieskatu Latvijas un pasaules dzīvnieku daudzveidībā, turklāt bez lieka riska, jo muzejā atšķirībā no dabas vai zooloģiskā dārza neviens apmeklētājam nemēģinās uzbrukt. Ikviens muzeja apmeklētājs var aplūkot patiešām simpātisko mežakuili, kuru savulaik nomedījis pirmais Latvijas Valsts prezidents Jānis Čakste, vai pārliecināties, kā dzīvē izskatās mamuta ilknis, kuru tik tikko var pacelt viens vīrs.

Savukārt **LU Ģeoloģijas muzejā** aplūkojams pārakmeņojies mamuta zobs, kuru šim dzīvniekam, kā izrādās, pavisam bijuši četri. Bez tam tajā iespējams uzzināt teju visu par dažādu veidu iežiem, minerāliem un fosilijām, kā arī apskatīt tā dēvēto *muļķu zeltu*. Muzejā aplūkojama gan Latvijas nafta, gan aptuveni 370 miljonu gadu vecs korallis, kurš ir liecinieks laikam, kad visu Latvijas teritoriju klāja jūra. Par šo nedaudz jaunāks ir dinozaura pēdas nospiedums, kas ir tikai viena no neskaitāmajām Ģeoloģijas muzeja krājumā esošajām mugurkaulnieku, zivju un seno augu fosilijām. Vizuāli iespaidīga ir kristālu kolekcija, kurā ietilpst arī kāda profesora vannā izaudzētais

Zīmējumi un uzraksti uz studentu karcera sienas
Foto: Sarmīte Livdāne

Pirmā Latvijas Valsts prezidenta J. Čakstes nomedītais mežakuilis
Foto: Gunta Vilka

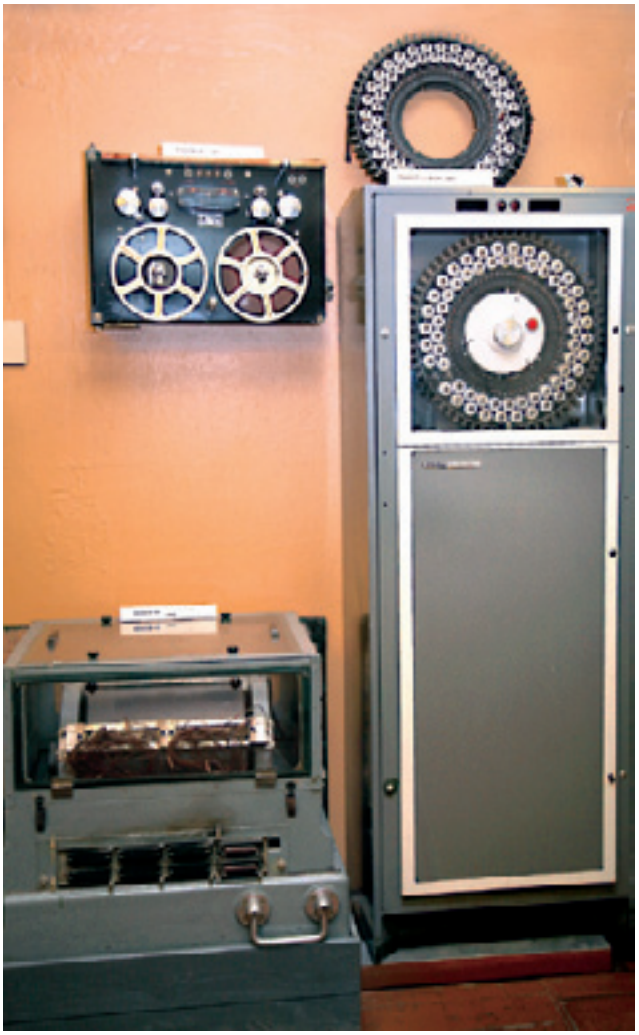

Datoru atmiņas ierīces pirms 50 gadiem – tajās varēja saglabāt tikai vienu miljono daļu informācijas, kas pašreiz ietilpināma zibatmiņā
Foto: Sarmīte Livdāne

alauna kristāls, kurš ir lielākais izaudzētais kristāls Latvijā ar augšanas ātrumu centimetrs vairākos mēnešos. Tiesa, ne visi kristāli ir mākslīgi audzējami – salīdzinājumam jāmin piemērs, ka dabā vizlas kristāli aug vairākus miljonus gadu.

LU Skaitļošanas tehnikas un informātikas muzejā aplūkojamie eksponāti nespēj sacensties ar ieži em vecuma ziņā, tomēr datoru vēsture, lai cik nesena tā būtu, ir ne mazāk aizraujoša intensīvās attīstības dēļ. Izrādās, ka jau 1984. gadā tika nolemts visus Padomju Savienības, tajā skaitā arī Latvijas, iedzīvotājus apmācīt datoru lietošanā par spīti tam, ka datori tolaik Latvijā bija liels retums. Turpmākajos gados notika strauja šīs nozares attīstība, un mūsdienās pie datora un interneta pieradušam cilvēkam, iespējams, būs grūti iztēloties, ka pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados pirmais Latvijā būvētais dators «LM3» veica 50 darbības sekundē (mūsdienās – vairākus miljardus darbību sekundē) vai ka brīdī, kad datora lampas daļēji tika aizvietotas ar diodēm, radās iespēja samazināt datora izmērus, un to bija iespējams ietilpināt sporta zāles lieluma telpā. Muzejā bez agrīnās datorgrafikas paraugiem redzami arī otrās paaudzes datori, kuriem nebija displeja. Programmas tajos tika ievadītas ar tastatūru, savukārt rezultāti tika drukāti uz papīra un ielīmēti kladē. Pirmajam iespaidīga izmēra datoram atmiņa bija 10 kilobaiti. Jāatzīst, ka muzeja darbinieki atceras krietni vairāk faktu un ļauj uzzināt daudz jauna tiem, kuri interesējas par datoru attīstību.

Šķiet, skolas gados katrs ir mēģinājis veidot herbāriju, kad par bioloģijas stundā uzdoto mājasdarbu visbiežāk atminējās tikai vasaras brīvlaika beigās, steigā izlīdzoties ar piemājas pļaviņā saplūktiem lakstiem un gludekli. Tomēr herbārija veidošana ir dēvējama par atsevišķu mākslas veidu, kas ļauj saglabāt izteikti trauslos un vienlaikus skaistos augus pat no divsimt gadu senas pagātnes. **LU Botānikas muzejā** glabājas labākie šīs mākslas paraugi no Latvijas, Krievijas, Ziemeļeiropas, arī Japānas. Vecākais muzeja herbārija eksponāts ir 1807. gadā vāktā Alpu kreimule, bez tam krājumā glabājas visi Latvijas Sarkanajā grāmatā fiksētie augi. Ekskursijas laikā iespējams papildināt zināšanas par herbāriju veidošanu, kā arī uzzināt, ka augam jābūt pilnībā izžuvušam, jo ir augi, kas arī pēc noplūkšanas turpina augt.

Pirms aptuveni piecpadsmit gadiem starp skolēniem klīda nostāsts, ka pirms kārtējās medicīniskās apskates, kurā ietilpa arī plaušu rentgens, nepieciešams izdzert vismaz divus litrus piena, lai rentgena uzņēmumā neatklātos fakts par regulāru smēķēšanu. **LU Cilvēka patoloģijas muzejā** aplūkojamās smēķētāja plaušas apliecina, ka šāds priekšstats ir maldīgs, tādējādi apstiprinot labi zināmo sentenci – «labāk vienreiz redzēt nekā simtreiz dzirdēt». Šo muzeju labāk apmeklēt pēc dabas izturīgākiem cilvēkiem, jo dažādu slimību radītās makroskopiskās un mikroskopiskās izmaiņas cilvēka orgānos ne vienmēr ir acij tīkamas. Eksponāti atklāj, kā dažāda veida patoloģijas ir skārušas visus cilvēka orgānus. Iespaidīguma ziņā būtu minama kolekcija, kuru veido no cilvēka žultspūšļa izņemti dažādu krāsu un formu akmeņi. Tā apjoma un daudzveidības ziņā spētu konkurēt pat ar Ģeoloģijas muzeja akmeņu kolekcijām. Cilvēka patoloģijas muzejs, tāpat kā visi pārējie Universitātes muzeji (iespējams, pat visvairāk), ir iesaistīts studiju procesā, un tiem, kuri nolēmuši sākt studijas Latvijas Universitātē, būs iespēja kādu no muzejiem apmeklēt ne vienu reizi vien.

Nobeigumā minams **LU Pedagoģijas muzejs.** Mācības visos laikos ir bijušas studentu un skolēnu iepriecinājums un bieds vienlaikus, un pirmajā brīdī šķiet, ka mācību procesā lielas pārmaiņas nav notikušas – joprojām ir skolotājs/pasniedzējs, kurš stāsta, un skolēni/studenti, kuri klausās un pieraksta. Tomēr, apmeklējot Pedagoģijas muzeju, iespējams uzzināt, kā pirms gandrīz simts gadiem rakstīti špikeri, ka visās skolās ilgu laiku līdzās algebrai un literatūrai obligāts mācību priekšmets bija latīņu valoda un ar ko pirmās Latvijā ražotās klades un burtnīcas atšķiras no pašreiz lietotajām. Muzejā aplūkojams arī vecs skolas sols, pie kura var apsēsties un, pamērcējot tintē īstu spalvaskātu, mēģināt ko uzrakstīt – šis uzdevums ir grūtāks, nekā sākotnēji var šķist.

Autore izsaka pateicību LU Fridriha Candera – kosmosa izpētes muzeja vadītājai Guntai Vilkai par palīdzību raksta tapšanā.

***Fool's Gold*, Dinosaur Footprint and Great-great-grandfather Graffiti or Things One can see at the UL Museum of History of Science and Technology**

This year marks the 20th anniversary since January 23, 1990, when the leadership of the University of Latvia adopted the decision to establish the UL Museum of History of Science and Technology by merging eight museums: the UL Museum of History, Museum of Zoology, Museum of Geology, Museum of Computing and Informatics, Botanical Museum, Museum of Pedagogy, Memorial Museum of F. Zander and Museum of Pathology and Anatomy. Everyone will learn and see many interesting and even incredible things at each of the museums, starting with a 3 kg meteorite and a mammoth's tooth and ending with students' punishment cell and crib sheets written nearly 100 years ago. Students visit the UL museums as a part of the study process and those who have decided to study at the UL will have an opportunity to go to certain museums more than once.

Kolāža: Linda Liepiņa

Pasaka par Latvijas Universitātes galvenās ēkas durvīm

2009. gada 28. septembrī Latvijas Universitāte svinēja 90 gadu jubileju, un šim notikumam par godu tika izsludināts pasaku konkurss. Tajā uzvarēja Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas zinātnes maģistra studiju programmas 1. kursa studente Līva Brice ar «Pasaku par Latvijas Universitātes galvenās ēkas durvīm». Konkursa uzvarētāja tika godināta LU Studentu padomes Gada balvas pasniegšanas ceremonijā 2009. gada 15. decembrī.

Būt īstajā brīdī, īstajā vietā, būt nemitīgā notikumu virpulī un atpūsties pa naktīm, kad Raiņa bulvāris ir tumšs un kluss, kad Universitātes ēkā izdziest gaismas un nav vairs dzirdama kāju dipoņa. Ievilkt elpu, atpūtināt eņģes, lai no rīta atkal sāktos – ciet–vaļā, vaļā–ciet, blīkšķ blākšķ, šurpu turpu, turpu šurpu. Iespert, pagrūst, pieturēt, aizcirst – nav viegli, nepavisam nav viegli. Ļoti jācenšas, lai atcerētos pēdējo reizi 90 gados, kad varēju mierīgi un netraucēti vadīt savas dienas. Kad varēju baudīt caurvēja liegos glāstus, skaitīt ienācējus un justies svarīga ikreiz, kad man pieskārās kāda nozīmīga persona. Tagad vairs neatšķiru, kad ir svētki un kad ne, cilvēku skaits dienā sasniedz vairākus tūkstošus, un ko es vairs zinu, kurš ir svarīgs, kurš ne. Bet es nesūdzos. It nemaz. Man patīk. Patīk jūs redzēt atnākam un aizejam, patīk vērot jūsu gaitas lielajā Universitātes mājā un patīk jūsu dažādība.

Mēs pavisam noteikti tikāmies divas reizes: pirmo reizi jūlija vidū, kad tu stāvēji garajā rindā, kas vijās visapkārt mājai, – jauns, mazliet naivs, nepārliecināts, ar vidusskolas diplomu rokās, tomēr sapņu un nākotnes plānu pilns, apņēmies kļūt par juristu, žurnālistu vai ķīmiķi. Tu mazliet man pieskāries un devies iekšā, jaunajā dzīvē.

Pēdējo reizi mēs tikāmies jūnija beigās. Tu stāvēji manā priekšā drošs, pārliecināts, zinošs, saposies, tev rokās bija daudz jo daudz puķu, un tu pirmo reizi vairs nedomāji – iet pa labi vai kreisi, bet spēri soļus taisni – pa leģendām apvītajām vidējām trepēm.

Pa šo laiku, iespējams, bija daudz nejaušu tikšanos, taču, kā jau minēju, uz vecumu kļūstu izklaidīgāka un sejas tik labi neatceros, bet emocijas, kuras saskarsmes brīdī jūsos virmoja, gan. Kā koks audzē gadskārtas, tā es ap sevi esmu uzaudzējusi krietnu lakas un putekļu slāni ar sajūtām un emocijām no katra pieskāriena, ko esmu saņēmusi 90 gadu laikā. Manī ir mazliet ikviena no jums. Manī ir smiekli, asaras, nožēla, dusmas, pārsteigumi, iepazīšanās, šķiršanās, neapmierinātība, naids, mīlestība un apņemšanās. Tā es varētu turpināt mūžīgi – tik daudz kas piedzīvots, redzēts un justs. Un šo pieredzi, šīs zināšanas un emocijas es nododu jums. Nododu ar katru savu koka rakstu, ar roktura metālisko smagumu un nopietnību, ar tumšo rūšu prieku par saules stariem, ar visu savu masīvo būtību. Un, ja man vaicātu, vai es gribu tetovējumu, es atbildētu «jā» un lūgtu, lai iegravē šādus vārdus:

Redzēt tevi aizejam un atnākam
Redzēt tevi nogurušu un priecīgu
Sajust tevi
Un nodot to citiem
Tikties vismaz divas reizes
Un vairāk

FS «METTA/Latvijas Universitāte». Foto: Miķelis Baštiks

Futbola komanda «FS Metta/Latvijas Universitāte» — pakāpiens pretī futbola virsotnēm

Roberts Vīksna,
LU Sporta servisa centrs

Mūsdienās bez kvalitatīvas augstākās izglītības veidot veiksmīgu karjeru ir ļoti grūti, bet bieži vien jaunie sportisti, absolvējot vidusskolu, nonāk dilemmas priekšā – sports vai mācības? Attīstītākajās pasaules valstīs jaunieši par šādu problēmu neuztraucas, jo universitātes tur piedāvā turpināt sportot un sportu apvienot ar mācībām. Tomēr, lai varētu vienlaikus mācīties un sportot augstā līmenī, nemaz nav jādodas uz ārzemēm, jo tas iespējams arī tepat Latvijā.

Sākot no 2000. gada, bērnu futbola treneri Ģirts Mihelsons un Andris Riherts, darbojoties ar pirmajām bērnu futbola grupām Rīgā un Ķekavā, radīja vīziju par savu futbola skolu, kurā futbolists ne tikai trenētos un spēlētu augstā līmenī, bet arī apzinātu dzīves svarīgākās vērtības. Gadiem ritot un pieredzes bagāžai pieaugot, 2006. gada 2. maijā tika izveidota futbola skola (FS) «Metta», kuras mērķis bija palīdzēt realizēt trīs galvenās jauno futbolistu dzīves vērtības: ģimene, futbols, izglītība. FS «Metta» savā darbībā cenšas uzsvērt to, lai katrs jaunais sportists kļūtu par personību un spētu attīstīt ne tikai sportiskās iemaņas, bet arī cilvēciskās īpašības.

FS «METTA/Latvijas Universitāte» spēlē pret FK «Jelgava», 2007. gada novembris. Foto: «dizels»

Viena no vērtībām, kas īpaši tiek uzsvērta jaunajiem futbolistiem, ir ģimene, jo FS «Metta» tiecas radīt ģimenisku vidi starp treneriem un audzēkņiem, veidojot futbola skolu kā bērnu, vecāku, izglītības iestāžu, interešu pulciņu, dažādu reliģiju un citu sporta veidu krustpunktu un vienlaikus – vienotāju. Tas lielā mērā arī izdodas. FS «Metta» logo ir apaļš, tas simbolizē mūžību un vienotību, bet logo krāsas ir zaļa un balta. Zaļā ir mūžīgās dzīvības krāsa, tā raksturo nepārtrauktu enerģiju, savukārt baltā ir mūžīgās gaismas un ticības krāsa.

FS «Metta» un Latvijas Universitāte ir vienotas savās vērtībās, tādēļ abas ātri rada kopīgu valodu un nosprauda kopīgus mērķus. FS «Metta» kopā ar Latvijas Universitāti vēlas augt un pilnveidoties, sniedzot gan bērniem, gan jauniešiem, gan studentiem iedvesmu, ar kuru iespējams sasniegt visus izvirzītos mērķus un sapņus.

Gadu pēc «FS Metta» dibināšanas – 2007. gadā – sadarbībā ar Latvijas Universitāti tika izveidota augsta līmeņa futbola komanda «FS Metta/Latvijas Universitāte», kura startē otrajā spēcīgākajā futbola līgā Latvijā – 1. līgas čempionātā. Komandas kodolu veido Latvijas Universitātē studējošie futbolisti, kā arī vidusskolas vecuma jaunieši, kuri grib paaugstināt savu meistarību futbolā un pēc tam turpināt mācības Latvijas labākajā augstākās izglītības iestādē – Latvijas Universitātē. 1. līgas komandā «FS Metta/Latvijas Universitāte» spēlējošiem studentiem ir ievērojamas studiju maksas atlaides, bet labākajiem mācības ir par velti. Komanda «FS Metta/Latvijas Universitāte» arī kalpo kā augsts pakāpiens pretī Latvijas un pasaules futbola elitei, jo jau 2010. gada LMT Virslīgas (spēcīgākā futbola līga Latvijā) sezonā vairākus klubus pārstāvēs spēlētāji, kuri vēl nesen spēlēja «FS Metta/Latvijas Universitāte» rindās. Tāpat komanda var lepoties ar to, ka vairāki Latvijas U-18 un U-19 izlašu dalībnieki spēlē tieši šīs komandas sastāvā.

LU Sporta servisa direktors Uģis Bisenieks izsaka atzinību 2008./2009. akadēmiskā gada labākajiem LU sportistiem
Foto: Toms Grīnbergs

Ņemot vērā to, ka «FS Metta/Latvijas Universitāte» ar labiem panākumiem startē 1. līgā un Latvijas kausā, mājas spēļu apmeklējuma statistika bieži vien pārspēj LMT Virslīgas spēcīgāko klubu skatītāju skaitu. Iespējams, to var izskaidrot ar draudzīgo atmosfēru un pozitīvo enerģiju, kura virmo «FS Metta/Latvijas Universitāte» atbalstītāju tribīnēs. Jāatzīst, ka līdzjutēji nāk ne tikai skatīties lielisku futbolu, labi pavadīt laiku svaigā gaisā, bet arī visādos veidos atbalstīt savējos, kā jau tas pienākas ģimenē.

Līdzjutēji FS «METTA/Latvijas Universitāte» spēlē pret «Kvarcu» (Madona). 2008. gada aprīlis. Foto: Elīna Krēvica

Kopš dibināšanas brīža FS «Metta» ir veidojusi un nostiprinājusi dažādas tradīcijas. Viens no piemēriem ir pasākumi «Ziķeris», kad futbola skolas treneri dodas uz pirmsskolas izglītības iestādēm un teorētiski un praktiski iepazīstina bērnus ar futbolu. Par tradīciju kļuvis arī Sezonas noslēguma pasākums, kurš parasti notiek ap Ziemassvētkiem LU Lielajā aulā. Tajā FS «Metta» apbalvo labākos futbolistus visās vecuma grupās, pasaka sirsnīgu paldies atbalstītājiem un noskaidro «FS Metta/Latvijas Universitāte» gada futbolistu. 2009. gada futbolists ir komandas kapteinis Marsels Vapne.

Uģis Bisenieks, LU Sporta servisa direktors: «Latvijas Universitātei nepieciešami ne tikai gudri, bet arī veseli, fiziski un garīgi stipri studenti un mācībspēki. Sports palīdz attīstīt cilvēku, veido personību un palielina darbspējas. Ar sporta palīdzību mēs varam mudināt jauniešus studēt un jau no skolas vecuma piesaistīt Latvijas Universitātei.»

Football Club «FS Metta/University of Latvia» – a Step towards Football Elite

Football School (FS) «Metta» was founded in 2006, but a year later in collaboration with the University of Latvia a high-level football team «FS Metta/University of Latvia» was formed which currently plays in the 2nd strongest football league in Latvia – the Latvian First League. The core of the team consists of footballers studying at the University of Latvia as well as young people of school age who wish to improve their skills in football and afterwards continue with their studies at the University. Students who are part of the team have considerable tuition fee discounts, but the best players can study for free. The team «FS Metta/University of Latvia» also is a big step towards the Latvian and World football elite since already in the season of 2010 several clubs of *LMT Virsliga* (The Latvian Higher League – the strongest football league of the country) will include players who until quite recently formed part of «FS Metta/University of Latvia».

Svarīgākie notikumi Latvijas Universitātē no

28.11.

Konference «Dzīve, dzīvība, evolūcija»

Konference «Dzīve, dzīvība, evolūcija», ko organizēja LU Kognitīvo zinātņu un semantikas centrs, notika 2009. gada 27. un 28. novembrī. Tās programma bija veltīta Čārlza Darvina grāmatas «Sugu izcelšanās» izdošanas 150. gadadienai un zinātnieka dzimšanas divsimtgadei. Konferences referātu plašajā klāstā varēja nodalīt filozofijas un ideju vēsturē ievirzītus pētījumus saistībā ar mērķtiecības, nejaušības, evolūcijas un dzīvības jautājumiem un referātus, kas pievērsās konkrētai problemātikai evolūcijas teorijā.

01.12.

Radio NABA jubilejas programma interneta tiešraidē

2009. gada 1. decembrī LU radio NABA (93.1 FM) 7. dzimšanas dienā piedāvāja īpašu jubilejas dienas programmu. Turklāt pirmo reizi bija iespēja norises radio vērot tiešraidē – jubilejas koncerti tika pārraidīti no radio studijas. Īpašie NABA viesi bija grupas «PND» pārstāvji, kā arī mūziķi no grupām «Baložu pilni pagalmi», «Inokentijs Mārpls», «Satellites.lv», «Dzelzs vilks», «Mega», «Oyaarss», «Crowd», «Hospitāļu iela», «Silards», «Zig Zag», «98% funk», «Pierasti ieraksti» un «Sūnās esmu». Radio NABA sešu gadu laikā spējis saglabāt savu nekomerciālo mūzikas formātu un plašu autorraidījumu klāstu.

01.12.

Protesta gājiens pret finansējuma samazinājumu izglītībai un zinātnei

2009. gada 1. decembrī notika studentu, augstskolu darbinieku un zinātnieku protesta gājiens no Ministru kabineta uz Saeimu, lai dienā, kad Saeimā tiek apstiprināts 2010. gada budžets, paustu nostāju pret finansējuma samazinājumu augstākajai izglītībai un zinātnei. Gājienu organizēja Latvijas Studentu apvienība un Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība. Paužot savu atbalstu, prasības, ko 22. novembrī iesniedza Saeimā, parakstīja arī Latvijas Rektoru padome un Latvijas Universitāšu asociācija. Tika pieprasīts nesamazināt budžeta finansējumu augstākajai izglītībai, saglabāt zinātnes bāzes finansējumu 2009. gada līmenī un nodrošināt nepieciešamo līdzfinansējumu un priekšfinansējumu ESF projektiem. Gājienā piedalījās vairāk nekā 5000 dalībnieku.

08.12.

Starptautiskā konference par augstāko izglītību

2009. gada 6.–8. decembrī LU Lielajā aulā norisinājās starptautiskā konference «Augstākās izglītības telpa studijām, jauninājumiem un zināšanu apmaiņai» («*Higher Education Spaces and Places: For learning, innovation and knowledge Exchange*»). Konferencē tika diskutēts par ilgtspējīgas mācīšanās un zināšanu apmaiņas vides veidošanu pilsētā un reģionos, par mācību vides dizaina inovatīvajām pieejām mūsdienās un nākotnē, kā arī par jaunu augstākās izglītības telpu attīstīšanu un pārvaldīšanu, kas atbilstu pašreizējām un nākotnes vajadzībām. Tā bija iespēja Latvijā iepazīties ar citu valstu pieredzi augstākās izglītības un zinātnes infrastruktūras plānošanā un celtniecībā, tās mijiedarbībā ar apkārtējo vidi, pilsētu un reģionu.

11.12.

Konference un izstāde par «Description de l'Egypte» gravīrām

Konference ««Description de l'Egypte» gravīras kā Ēģiptes vēstures un kultūras liecības» notika 2009. gada 11. decembrī LU Mazajā aulā. Tā bija veltīta LU Bibliotēkas krājumā esošajam 19. gadsimta oriģinālgravīru kolekcijas izdevumam «Description de l'Egypte ou Recueil de observations et des recherches qui ont été faites en Égypte pendant l'éxpédition de l'armée française». LU Bibliotēkas krājumā atrodas 2. izdevums, kas izdots no 1820. līdz 1829. gadam. Tajā ietilpst 11 gravīru sējumi. Pēc konferences LU Vēstures muzejā tika atklāta «Description de l'Egypte» gravīru izstāde. Izstādē eksponētas 26 gravīras, kas restaurētas no 2006. līdz 2009. gadam.

11.12.

Datorikas fakultātes labākie studenti saņem stipendijas

2009. gada 11. decembrī LU Datorikas fakultātē 25. reizi notika Programmētāju diena, kurā labākajiem studentiem tika pasniegtas Lēdijas Adas Lavleisas balva un Čārlza Bebidža balva, kā arī notika A. Lavleisas 194. dzimšanas dienai veltīta balle. Lēdijas Adas Lavleisas, pasaulē pirmās programmētājas, stipendiju šogad ieguva Datorzinātņu maģistra studiju programmas studente Lauma Pretkalniņa un Vidusskolas informātikas skolotāja studiju programmas studente Laila Zinberga. Čārlza Bebidža, pasaulē pirmās programmu rēķinmašīnas konstruktora, stipendija tika piešķirta doktora studiju programmas studentam Renāram Liepiņam. Pēc stipendiju pasniegšanas notika populārzinātniskie priekšlasījumi.

16.12.

Pirmais LU Fonda absolventu stipendiātu salidojums

2009. gada 16. decembrī notika pirmais LU Fonda stipendiātu absolventu salidojums, kurā piedalījās vairāk nekā 100 dažādu gadu un stipendiju programmu stipendiāti. Salidojuma mērķis bija vienkopus pulcināt visu gadu LU Fonda stipendiātus, lai kopā atzīmētu LU Fonda piecu gadu jubileju. Kopš Fonda dibināšanas stipendijas piešķirtas 1206 LU un citu augstskolu studentiem.

22.12.

LU *vēsturniekiem* un *filozofiem* jaunas mājas

2009. gada 10. novembrī LU vadības sēdē tika atbalstīts priekšlikums ar 2010. gada pavasara semestri pārcelt Vēstures un filozofijas fakultāti uz ēku Mārstaļu ielā 28/30, kas pieder LU. 22. decembrī notika Vēstures un filozofijas fakultātes plāksnes noņemšana un kolektīvs fakultātes darbinieku un studentu gājiens uz jauno ēku. Fakultāte Brīvības bulvārī 32 atradās 63 gadus – kopš 1946. gadā ēku piemēroja LVU Vēstures fakultātes vajadzībām.

04.01.

Uzņemšana 2009./2010. akad. gada pavasara semestrī

Janvārī notika pieteikumu pieņemšana studijām LU vienā pamatstudiju līmeņa un četrās augstākā līmeņa studiju programmās. Šogad pirmo reizi notika uzņemšana profesionālajā maģistra studiju programmā «Dokumentu un arhīvu pārvaldība», kas izstrādāta Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā un ir pirmā šāda veida programma Latvijā. Studiju programma ir paredzēta visiem, kuri strādā ar dokumentiem, – ne tikai lietvedības un arhīvu darbiniekiem, bet arī jebkuram, kurš saistīts ar informācijas pārvaldību, tai skaitā informācijas tehnoloģiju speciālistiem. Studiju ilgums – divi gadi. Divi semestri paredzēti teorētiskajiem kursiem, pa vienam semestrim paredzēts praksei un maģistra darba izstrādei. Studiju maksa – Ls 1200 gadā

05.01.

Iznācis pārskats par tautas attīstību

5. janvārī notika LU Sociālo un politisko pētījumu institūta

2009. gada decembra līdz 2010. gada februārim

sagatavotā izdevuma «Pārskats par tautas attīstību 2008./2009. Atbildīgums» atvēršanas svētki, kas norisinājās Sociālo zinātņu fakultātē. Pasākumā piedalījās arī Valsts prezidents Valdis Zaļlers un LU rektors Mārcis Auziņš. Šis ir desmitais Latvijas pētnieku sagatavotais «Pārskats par tautas attīstību» un trešais, kuru sagatavojis LU Sociālo un politisko pētījumu institūts sadarbībā ar partneriem no Rīgas un reģionālajām augstskolām. 2008./2009. gada pārskata uzmanības centrā – plaši sazarotā atbildības problēma.

05.01.
Septiņas jaunas rododendru šķirnes

5. janvārī LR Zemkopības ministrijas Valsts augu aizsardzības dienests piešķīra LU selekcionāra tiesības septiņām jaunām brīvdabas rododendru šķirnēm: 'Viesturs', 'Sofija', 'Egons', 'Toms', 'Andris', 'Dita Krenberga' un 'Rasma'. Šķirnes izaudzētas LU Rododendru selekcijas un izmēģinājumu audzētavā «Babīte». Selekcionārs – Rihards Kondratovičs. Šķirnes nosauktas par godu LU Rododendru audzētavas «Babīte» darbiniekiem, Valsts augu aizsardzības dienesta darbiniecei, R. Kondratoviča mazdēlam, kurš ir LU students, kā arī labi pazīstamajam dendrologam LZA Goda doktoram Andrim Zvirgzdam un izcilajai Latvijas mūziķei Ditai Krenbergai.

08.01.–27.02.
Izlaidumi Latvijas Universitātē

8. janvārī LU sākās ziemas izlaidumi. Pirmie šogad diplomus saņēma 74 Juridiskās fakultātes absolventi. Pavisam no janvāra sākuma līdz februāra beigām izlaidumos pulcēsies sešu LU fakultāšu – Juridiskās, Medicīnas, Ekonomikas un vadības, Humanitāro zinātņu, Ķīmijas, Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes – bakalaura, profesionālo un maģistra studiju programmu absolventi. Lielākā daļa izlaidumu notiek Lielajā aulā.

11.–29.01.
Latvijas Policijas akadēmijas studenti turpina studijas LU

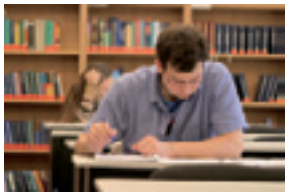

Ministru kabinets 2009. gada 30. jūnijā izdeva rīkojumu «Par Latvijas Policijas akadēmijas likvidāciju», kurā noteikts, ka Iekšlietu ministrijai sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju jānodrošina Latvijas Policijas akadēmijas studentiem iespēja ar 2010. gada 1. janvāri turpināt studijas LU studiju programmās, kas pēc veida, iegūstamās kvalifikācijas un grāda ir iespējami tuvas pārtrauktajai studiju programmai. 2009. gada 25. novembrī Izglītības un zinātnes ministrijā tika pieņemts lēmums par četru studiju programmu pārņemšanu un licencēšanu LU. Latvijas Policijas akadēmijas studenti janvārī varēja iesniegt dokumentus LU studiju turpināšanai šajās studiju programmās.

12.01.
LU studente uzvar tulkotāju konkursā

12. janvārī notika Jauno tulkotāju konkursa pēdējā atlases kārta, kurā piedalījās 13 studenti no piecām Latvijas augstskolām. Konkursa pēdējā kārtā studentiem bija jātulko klātienē bez palīglīdzekļiem aptuveni 200 vārdu garš teksts no izvēlētās svešvalodas uz latviešu valodu. Darbus vērtēja «Skrivanek Baltic» tulkotāji un korektori. Par 2009. gada labāko tulkotāju tika atzīta LU studente Dace Kruste, kura balvā ieguva iespēju gadu bez maksas izmantot pieeju «Skrivanek Baltic» e-mācībām un apgūt kādu pašas izvēlētu svešvalodu. Otrās vietas ieguvēja – LU studente Evija Rubene – saņēma dāvanu karti no «Skrivanek Baltic» Valodu skolas.

12.01.
ASEM Mūžizglītības foruma priekšsēdētāja vizīte LU

2010. gada 12. janvārī vizītē Rīgā ieradās Āzijas un Eiropas sanāksmes (ASEM) Mūžizglītības foruma priekšsēdētājs Orhūsas Universitātes (Dānija) profesors Arne Karlsens *(Arne Carlsen)*. Viņš tikās ar LU rektoru Mārci Auziņu un LU zinātņu prorektoru Indriķi Muižnieku, lai pārrunātu ASEM Mūžizglītības foruma piecu pētniecisko tīklu darbību, kurā aktīvi iesaistās arī LU pētnieki, kā arī lai apspriestu pasaules universitāšu akadēmiskā reitinga iespējas un aktualitātes. Dienas otrajā pusē A. Karlsens ar lekciju «Cilvēka kapacitāte un mācīšanās; inovācijas un nodarbinātība» LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē atklāja doktorantūras skolu «Cilvēka kapacitāte un mācīšanās dzīvei dažādību iekļaujošos kontekstos».

17.01.
Bībeles augu izstāde Botāniskajā dārzā

No 2009. gada 10. decembra līdz 2010. gada 17. janvārim LU Botāniskais dārzs piedāvāja iespēju apmeklēt Bībeles augu izstādi. Tajā bija apskatāmi augi, kam Bībelē ir simboliska nozīme, piemēram, ciprese un laurs, un augi, kas tikuši izmantoti ikdienas pārtikā, celtniecībā, medicīnā un citām vajadzībām.

24.01.
Studentu teātris ieguvis galveno balvu «Lielais Toms»

Foto: Andris Ogriņš

LU Studentu teātris janvāra beigās ar panākumiem piedalījās Rīgas amatierteātru festivālā «Rīga spēlē teātri 2010». 24. janvārī festivāla noslēguma svinīgajā pasākumā žūrija nosauca uzvarētājus. Ceļojošo balvu «Lielais Toms» ieguva LU Studentu teātris (režisors Visvaldis Klintsons) par oriģinālu un precīzu dramaturģiskā materiāla māksliniecisko interpretāciju, kā arī par spilgtu aktieru ansambļa sniegumu Antonio Buero Valjeho drāmas «Liesmojošā tumsa» iestudējumā. Festivālā no 18. līdz 24. janvārim piedalījās 15 Rīgas amatierteātri, kas skatītājiem piedāvāja 17 dažādas formas iestudējumus.

27.01.
LU 68. zinātniskā konference

No 2010. gada janvāra beigām līdz maijam norisinās ikgadējā zinātniskā konference, kas aptver visdažādākās zinātņu nozares, sākot ar filoloģiju un beidzot ar astronomiju. Universitātes zinātnieki, docētāji, studenti un viesi konferencē nolasīs gandrīz 1500 referātu. Konferences plenārsēde notika 27. janvārī LU Lielajā aulā. Tās darbs organizēts piecās plenārsēdēs un 143 sekciju sēdēs. Konference noslēgsies 6. maijā ar Izglītības vadības sekcijas darbu. Ikgadējā LU zinātniskā konference tiek rīkota, lai nodrošinātu zinātnieku, docētāju un studentu pētījumu rezultātu, ideju un domu apmaiņu, kas ir neatņemama zinātniskās darbības sastāvdaļa.

05.02.
LU darbinieku sapulce

5. februārī LU Lielajā aulā notika darbinieku sapulce. Tajā Universitātes rektors Mārcis Auziņš nolasīja ziņojumu par LU attīstību un tika pasniegtas LU Gada balvas: «Sasniegums zinātnē», «LU gada darbinieks», «Gada skolotājs» un «Gada skolas direktors», kas tiek piešķirtas reizi akadēmiskajā gadā. Balvu «Sasniegums zinātnē» ieguva Vija Kluša, Edvīns Vanags, Ruvins Ferbers, Sandra Sebre, Ivars Zupiņš un Ineta Lipša. Par 2009. gada labākajām LU darbiniecēm tika atzītas Aija Fedorova, Maira Dandzberga un Arita Skarnele. «Gada skolotāja» balvu ieguva Ieva Graholska un Inta Vilsone (abas – Rīgas 10. vidusskola) un Brigita Brūvere (Rīgas 6. vidusskola). «Gada skolas direktors 2009» ir Aivars Ķiņķevskis no Vecumnieku vidusskolas.

Studiju programmas

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

Bioloģijas fakultāte

Bakalaura studiju programma
- Bioloģija

Profesionālā bakalaura studiju programma
- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Maģistra studiju programmas
- Bioloģija
- Uzturzinātne

Doktora studiju programma
- Bioloģija

Fizikas un matemātikas fakultāte

Bakalaura studiju programmas
- Fizika
- Matemātika
- Optometrija

Profesionālā bakalaura studiju programma
- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Otrā līmeņa profesionālās studiju programmas
- Matemātiķis statistiķis
- Vidusskolas matemātikas skolotājs

Maģistra studiju programmas
- Fizika
- Matemātika

Profesionālā maģistra studiju programma
- Optometrija

Otrā līmeņa profesionālās studiju programmas ***(ar iepriekšējo augstāko izglītību)***
- Vidusskolas fizikas skolotājs
- Vidusskolas matemātikas skolotājs

Doktora studiju programmas
- Fizika, astronomija un mehānika
- Matemātika

Ekonomikas un vadības fakultāte

Bakalaura studiju programmas
- Ekonomika
- Starptautiskā ekonomika un komercdiplomātija
- Vadības zinības

Profesionālā bakalaura studiju programmas
- Starptautiskās ekonomiskās attiecības
- E-biznesa un loģistikas vadības sistēmas
- Apdrošināšana un finanses

Otrā līmeņa profesionālās studiju programmas
- Grāmatvedība, analīze, audits
- Finanšu menedžments

Maģistra studiju programmas
- Ekonomika
- Vadības zinības
- Eiropas studijas
- Sabiedrības vadība
- Starptautiskās attiecības (ekonomika)
- Vides pārvaldība

Profesionālā maģistra studiju programmas
- Finanšu ekonomika
- Grāmatvedība un audits
- Projektu vadīšana
- Starptautiskais bizness
- Starptautiskā tūrisma un viesmīlības nozares uzņēmuma vadība
- Vides resursu pārvalde

Doktora studiju programmas
- Demogrāfija
- Ekonomika
- Vadībzinātne

Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte

Bakalaura studiju programmas
- Ģeogrāfija
- Ģeoloģija
- Vides zinātne

Profesionālā bakalaura studiju programma
- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Maģistra studiju programmas
- Ģeogrāfija
- Ģeoloģija
- Vides zinātne

Profesionālā maģistra studiju programma
- Telpiskās attīstības plānošana

Otrā līmeņa profesionālā studiju programma ***(ar iepriekšējo augstāko izglītību)***
- Ģeogrāfijas un dabaszinību skolotājs

Doktora studiju programmas
- Ģeogrāfija
- Ģeoloģija
- Vides zinātne

Datorikas fakultāte

Bakalaura studiju programma
- Datorzinātne

Profesionālā bakalaura studiju programma
- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Pirmā līmeņa profesionālā studiju programma
- Programmēšana un datortīklu administrēšana

Maģistra studiju programma
- Datorzinātne

Otrā līmeņa profesionālā studiju programmas ***(ar iepriekšējo augstāko izglītību)***
- Vidusskolas informātikas skolotājs

Doktora studiju programma
- Datorzinātne

Juridiskā fakultāte

Bakalaura studiju programma
- Tiesību zinātne

Maģistra studiju programma
- Tiesību zinātne

Profesionālā maģistra studiju programma
- Tiesību zinātne

Doktora studiju programma
- Juridiskā zinātne

Medicīnas fakultāte

Bakalaura studiju programma
- Farmācija

Otrā līmeņa profesionālā studiju programma
- Ārstniecība

Maģistra studiju programmas
- Farmācija
- Māszinības

Doktora studiju programma
- Medicīna un farmācija

www.gribustudet.lv

Latvijas Universitātē

2010./2011.

Humanitāro zinātņu fakultāte

Bakalaura studiju programmas
- Angļu filoloģija
- Āzijas studijas
- Baltu filoloģija
- Franču filoloģija
- Klasiskā filoloģija
- Krievu filoloģija
- Kultūras un sociālā antropoloģija
- Moderno valodu un biznesa studijas
- Somugru studijas
- Vācu filoloģija

Maģistra studiju programmas
- Angļu filoloģija
- Baltijas jūras reģiona studijas angļu valodā
- Baltu filoloģija
- Franču filoloģija
- Klasiskā filoloģija
- Krievu filoloģija
- Kultūras un sociālā antropoloģija
- Orientālistika
- Vācu filoloģija

Otrā līmeņa profesionālās studiju programmas *(ar iepriekšējo augstāko izglītību)*
- Moderno valodu skolotājs
- Tulkotājs
- Vidusskolas krievu valodas un literatūras skolotājs; vidusskolas krievu valodas kā svešvalodas un latviešu valodas kā otrās valodas skolotājs
- Vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotājs

Doktora studiju programmas
- Filoloģija
- Valodniecība

* Studiju programma, kurā studijas notiek 5 fakultātēs: Datorikas, Bioloģijas, Fizikas un matemātikas, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu, Ķīmijas.

Ķīmijas fakultāte

Bakalaura studiju programma
- Ķīmija

Profesionālā bakalaura studiju programma
- Dabaszinātņu un informācijas tehnoloģijas skolotājs*

Maģistra studiju programma
- Ķīmija

Otrā līmeņa profesionālās studiju programmas *(ar iepriekšējo augstāko izglītību)*
- Darba vides aizsardzība un ekspertīze
- Vidusskolas ķīmijas skolotājs

Doktora studiju programma
- Ķīmija

Sociālo zinātņu fakultāte

Bakalaura studiju programmas
- Bibliotēkzinātne un informācija
- Komunikācijas zinātne
- Politikas zinātne
- Socioloģija

Maģistra studiju programmas
- Bibliotēkzinātne un informācija
- Komunikācijas zinātne
- Politikas zinātne
- Socioloģija

Profesionālā maģistra studiju programma
- Dokumentu un arhīvu pārvaldība

Doktora studiju programmas
- Komunikācijas zinātne
- Politikas zinātne
- Socioloģija

Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte

Bakalaura studiju programmas
- Pedagoģija
- Psiholoģija

Profesionālās bakalaura studiju programmas
- Māksla
- Psiholoģija
- Skolotājs šādos virzienos:
  - Angļu valodas skolotājs
  - Kultūras vēstures skolotājs
  - Latviešu valodas un literatūras skolotājs
  - Lietišķās informātikas skolotājs
  - Mājturības un mājsaimniecības skolotājs
  - Pamatizglītības skolotājs
  - Speciālās izglītības skolotājs
  - Vācu valodas skolotājs
  - Veselības mācības un sporta skolotājs
  - Vizuālās mākslas skolotājs
- Pirmsskolas skolotājs
- Sociālais pedagogs

Pirmā līmeņa profesionālās studiju programmas
- Datorsistēmu un datortīklu administrēšana
- Pirmsskolas izglītības pedagogs

Maģistra studiju programmas
- Dažādības pedagoģiskie risinājumi
- Izglītības zinātne
- Pedagoģija

Profesionālās maģistra studiju programmas
- Izglītības vadība
- Psiholoģija

Otrā līmeņa profesionālās studiju programmas *(ar iepriekšējo augstāko izglītību)*
- Mājsaimniecības un mājturības skolotājs
- Pamatizglītības skolotājs
- Sociālais pedagogs
- Sociālo zinību skolotājs
- Speciālās izglītības skolotājs

Doktora studiju programmas
- Izglītības vadība
- Pedagoģija
- Psiholoģija

Teoloģijas fakultāte

Bakalaura studiju programma
- Teoloģija un reliģiju zinātne

Maģistra studiju programma
- Teoloģija

Otrā līmeņa profesionālā studiju programma *(ar iepriekšējo augstāko izglītību)*
- Reliģijas un ētikas skolotājs

Doktora studiju programma
- Teoloģija un reliģiju zinātne

Vēstures un filozofijas fakultāte

Bakalaura studiju programmas
- Filozofija
- Vēsture

Maģistra studiju programmas
- Filozofija
- Vēsture

Doktora studiju programmas
- Filozofija
- Vēsture

Informācija
Studentu serviss
Raiņa bulv. 19,
125. telpa
Tel. 67034444
LU@LU.LV
WWW.GRIBUSTUDET.LV

Jāpastudē vairāk!

Latvijas Universitātes suvenīri

www.lu.lv/par/suveniri

Jubilejas 1 lata monēta (sudrabs)
Ls 23,00

Krūze
Ls 5,50

Glāze
Ls 5,97

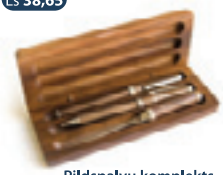

Pildspalvu komplekts
Ls 38,65

Pildspalvu komplekts
Ls 15,80

Polietilēna maisiņš
Ls 0,23

T-krekls
Ls 7,00

Polo krekls
Ls 10,00

Atstarotājs
Ls 1,76

Pildspalva
Ls 1,50

Pildspalva
Ls 1,40

Zīmulis
Ls 0,45

Nozīmīte
Ls 0,85

Lineāls
Ls 0,80

ISBN 978-9984-825-70-0

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
ANNO 1919